Omaggio dell' Editore,
con preghiera di farne un cenno nel Suo pregiato Periodico,
e mandargli il Numero in cui verrà inserito.

STEPHANI GROSSI

CARMINVM CONGERIES

INSVNT CARMINA
SACRA MORALIA LAVDATIVA VIRORVM
DIGNITATE AVCTORITATE VIRTVTE DOCTRINA PRINCIPVM
ACCEDIT MANTISSA INSCRIPTIONVM NOVISSIMARVM

VLRICVS HOEPLIVS
PER VMBERTVM ALLEGRETTIVM ARTIS LIBRARIAE MAGISTRVM
SVMPTV SVO EDIDIT
PROPRIETATIS IVRE SERVATO

MEDIOLANI ANNO MDCCCCI.

STEPHANI GROSSI

CARMINVM CONGERIES

INSVNT CARMINA
SACRA MORALIA LAVDATIVA VIRORVM
DIGNITATE AVCTORITATE VIRTVTE DOCTRINA PRINCIPVM
ACCEDIT MANTISSA INSCRIPTIONVM NOVISSIMARVM

VLRICVS HOEPLIVS
PER VMBERTVM ALLEGRETTIVM ARTIS LIBRARIAE MAGISTRVM
SVMPTV SVO EDIDIT
PROPRIETATIS IVRE SERVATO

MEDIOLANI ANNO MDCCCCI.

STEPHANI GROSSI

CARMINVM CONGERIES

ERRATA, QVAE NON INCVRIA FVDIT, SED AVCTORIS SENECTVS PARVM CAVIT, SIC CORRIGITO:

PAG. XXXV.

IMMERITVM ME NIMIIS — IMMERITVM NIMIIS ME

PAG. XL.

GRECO — GRAECO

SVNT ET FORSITAN ALIA QVAEDAM, SED QVAE VNVSQVISQVE INTER LEGENDVM EMENDARE POTERIT.

STEPHANI GROSSI

CARMINVM CONGERIES

INSVNT CARMINA
SACRA MORALIA LAVDATIVA VIRORVM
DIGNITATE AVCTORITATE VIRTVTE DOCTRINA PRINCIPVM
ACCEDIT MANTISSA INSCRIPTIONVM NOVISSIMARVM

VLRICVS HOEPLIVS
PER VMBERTVM ALLEGRETTIVM ARTIS LIBRARIAE MAGISTRVM
SVMPTV SVO EDIDIT
PROPRIETATIS IVRE SERVATO

MEDIOLANI ANNO MDCCCCI.

TRAHIMVR OMNES LAVDIS STVDIO,
ET OPTIMVS QVISQVE MAXIME GLORIA DVCITVR.

CICERO, PRO ARCHIA.

MIHI PVLCHERRIMVM IN PRIMIS VIDETVR . . .
ALIORVM FAMAM CVM SVA EXTENDERE.

PLINIVS CAEC., SEC. V. 8.

CONTEMPTV FAMAE CONTEMNI VIRTVTES

CORNEL. TACITVS, ANN. IV. 58.

DICTIONES EX VNIVERSO LINGVAE THESAVRO PETITAE . . .
IN REM CADVNT.

THOMAS VALLAVRIVS
DE KAROLO BOVCHERONO

MAXIMVM VITIVM, VNVM ALIQVEM SOLVMQVE IMITARI VELLE:...
SI QVAE AD NOSTRVM VSVM FACIVNT, VNDIQUE ELICIMVS.

ANGELVS POLITIANVS
IN PRAEFAT. SVPER STATII SYLVIS

OMNIA DISTINCTIVS NVMEROSIVSQVE AC COMPTIVS
FORTASSE DICI POTVERVNT;
FORTIVS ATQVE VIVIDIVS POTVISSE DICI NON VIDENTVR.

GELLIVS, 7. 3. AD FIN.

REGE ITALORVM VMBERTO I.

BONO INSIGNITER ET BENEFICO

SACRILEGA LATRONIS MANV PEREMPTO

VEHEMENTISSIME INDIGNATI

ET

REGINAE MARGARITAE

CONIVGIS EIVS SANCTISSIMAE

SAPIENTEM FORTEMQVE ANIMVM

QVAM MAXIME ADMIRANTES

CVM ITALIA VNIVERSA

STEPHANVS GROSSVS HORVM CARMINVM AVCTOR

VLRICVS HOEPLIVS EDITOR

SAECVLO XX. INEVNTE

DEVM IMMORTALEM COMPRECANTVR

VT MALA OMNIA PROHIBENS DEFENDENS AVERRVNCANS

VICTORIVM EMMANVELEM HVIVSCE NOMINIS III.

IIS GENITVM

REGEM NOVENSILEM

CVM DOMO AVGVSTA ET REGNO ITALICO

AB OSORIBVS TVEATVR HVMANAE SOCIETATIS

BONIS OMNIBVS CVMVLET ATQVE ADAVGEAT IN AEVVM

I.

INDEX

RERVM PRAECIPVARVM

QVAS VOLVMEN HOCCE COMPLECTITVR

II.

SERIES NOMINVM SINGVLORVM

QVAE IN CONGERIE CARMINVM LAVDANTVR AVT MEMORANTVR

III.

SERIES NOMINVM SINGVLORVM

QVAE LAVDANTVR AVT MEMORANTVR

IN MANTISSA INSCRIPTIONVM NOVISSIMARVM

I.

INDEX

RERVM PRAECIPVARVM

QVAS VOLVMEN HOCCE COMPLECTITVR

II.

SERIES NOMINVM SINGVLORVM

QVAE IN CONGERIE CARMINVM LAVDANTVR AVT MEMORANTVR

III.

SERIES NOMINVM SINGVLORVM QVI LAVDANTVR AVT MEMORANTVR IN MANTISSA INSCRIPTIONVM NOVISSIMARVM

(NOVARIAE IN REGIO LYCEO)

STEPHANVS GROSSVS

DOMO ALBISOLA MARITIMA

LATINAM ET ITALICAM LINGVAM CONDOCEFACTVS

GRAECAM MARTE MEO DIDICI

IN FORO FVLVII NOVIS APVD LIGVRES AD ARAM PALLADIS

RHETORICEN EXPLICAVI PER ANN · XIV ·

GRAECAS LATINASQVE LITERAS

AB AN · M · DCCC · LX · AD AN · M · DCCC · LXXVI ·

DOCVI IN LYCEO NOVARIENSI

EXINDE ANN · VII · IN MEDIOLANENSI PARINIANO

DANTIS ALAGERII COMOEDIAM MEMORITER TENEO

SCRIPTIONES ITALICAS LATINAS GRAECAS EVVLGAVI

SEPTVAGENARIO MAIOR EVVLGO

OTIOSVS NVNQVAM

SODALES FLORENTIAE CONSISTENTES LINGVAE NOSTRAE POLLINI CONLIGENDO

ME IN NVMERVM SVVM ADLEGERVNT

ALVMNI DISCIPLINAE MEAE PRAESTANTIORES

AERE SVO ET AMICORVM ET CIVIVM BENEVOLENTIVM

AN · CHRIST · M · DCCC · XCVIII ·

VIVVM ME SIMVLACRO REPRAESENTARI VOLVERVNT

NOVARIAE

QVAM ALTERAM VELVTI PATRIAM RECOLO.

STEPHANVS GROSSVS
KAROLO CANTONIO.

Macte animo : ivveni tibi laeta Novaria plavdit:
 Te pergratvs ego carmine concelebro.
Namqve mei vvltvm dvxisti e marmore vivvm,
 Solaris qvem lvx exhibvit graphice.

ANTONIVS CAMPANELLA
STEPHANO GROSSO.

Marmore te fingant; sed habebvnt longivs aevvm
 Marmorea facie, scripta tva, o Stephane.

STEPHANVS GROSSVS
ANTONIO CAMPANELLAE.

Marmoream faciem memoras tv carmine: vtrvmqve
 Mvnvs amicitiae est: qvid mea scripta? Nihil.
Svnt mea scripta nihil; facies e marmore vivet
 Concelebrata tvo carmine perpetvvm.

Albisolae Maritimae
Prid. Kal. Ian. M · DCCC · LXXXXIX.

I.

FASTORVM DELVBRI MARIALIS
QVOD IN AGRO SAVONENSI POSITVM EST
COMMEMORATIO.

FERT ANIMVS SANCTOS DELVBRI EVOLVERE FASTOS,
QVOD PROAVVM EREXIT CANDIDA RELLIGIO,
LETIMBRI AD RIPAS MATREM RECOLENS MISERANTEM
EVA PROGNATOS. TE CANERE ADGREDIOR,
O MISERATA VRBEM HANC TERRIS MAGIS OMNIBVS VNAM
QVVM PETERET MVNDVM NVMINIS IRA REVM
IAMDVDVM PATIENS SCELEROSA ATQVE IMPIA FACTA.
MATER QVA NVLLA EST MATER AMABILIOR,
AVRAS PER SVPERAS DELAPSA, ET LVMINE MIRO
FVLGENS, AGRICOLAE TV BONA VERBA PIO
TV LOQVERIS, MANEANT ALTA QVAE MENTE REPOSTA,
PRINCIPIBVS, POPVLO IAM RECITANDA TVO.
AGRICOLA ATTONITVS VISV TALI EXANIMISQVE
QVI PROPE CONCIDERAT, SVRGIT, ADEST ANIMO,
ITQVE REDITQVE VIAM, REFERENS CAELESTIA IVSSA.
SORDIBVS ABLVTIS ECCE NOVAM E VETERI
DIGNAM MATRE DEI ACTVTVM PROSTARE SAVONAM.
MIRANDVM EVENTVM CONCELEBRASSE IVVET

NATORVM NATOS, ET QVI NASCENTVR AB ILLIS,
DIGNI VT PERMANEANT ET PATRIA ET PROAVIS.
DELVBRVM INGREDIOR, VVLTVMQUE ANIMVMQVE TABELLIS
VERTO, INCISA NOTIS MARMORA CONTVEOR
AVXILIVM PRAESENS DIVAE TESTANTIA MATRIS,
MATRIS, QVA NVLLA EST MATER AMABILIOR.
DEDVCTOS CAELO, RESOLVTIS NVBIBVS, IMBRES,
QVVM SAEVOS IGNES SIRIVS EXSERERET,
ARENTES FINDENS AGROS; ET LVMINE CAELVM
DIFFVSO RIDENS; ET RABIEM PELAGI
PER TE PLACATAM CAELIQVE MARISQVE POTENTEM
ET TERRAE, VNDARVM POST RAPIDAM ILLVVIEM;
PVLSAQVE HYDASPEI TOTIES CONTAGIA MORBI,
OMNIA QVVM IMPLERENT FVNERE LVCTIFICO;
HAEC QVOQVE DISCVPIO GRATA MEMORARE CAMENA.
CERNO SVBALPINVM, ROMVLEVM, SICVLVM,
INSVBREM, VENETVM, PENETRALIA SANCTA ADEVNTES,
NON LIGVRES VNOS; HELVETIVM, BATAVVM,
GALLVM, GERMANVM, DIVISVMQVE ORBE BRITANNVM;
MAGNANIMOS REGES, MAGNANIMOSQVE DVCES,
CLAROS ET PROCERES ALTA DE STIRPE CREATOS;
INFVLA QVEIS CINGIT TEMPORA, PONTIFICES,
NEC NON PVRPVREO RADIANTES SYRMATE PATRES;
QVI DONIS CVMVLANT VSQVE NOVIS ADYTVM.
DELVBRI HAEC FVLGENT NON VLTIMA GLORIA SANCTI.
GRANDIVS AT RELIQVVM EST: ID RETICERE NEFAS.
VIR CYRNEVS ERAT TOTO DOMINARIER ORBE
MOLITVS, LEGES, FOEDERA, IVRA DABAT
DEVICTIS TERRIS; SED BLANDITIAE HAVD VALVERE,
HAVD VALVERE MINAE VINCERE PONTIFICEM

PROPOSITO FIRMVM, IVSTI RECTIQVE TENACEM,
MAGNVM, SERVATA RELLIGIONE, PIVM.
PER MEDIOS ENSES SCELERATO HVNC VIDIMVS AVSV
RAPTATVM LIGVRVM LITTVS AD OCCIDVVM,
ATQVE ADEO NOSTRAE RECLVSVM MOENIBVS VRBIS,
SPECTATVM, SEPTVM MILITE ET INDICIBVS.
STAT PIVS ADVERSIS RERVM IMMERSABILIS VNDIS;
INVICTVS PERSTAT PECTORE MAGNANIMO.
LYMPHATI ET BELLIS SEMPER NOVA BELLA SERENTIS,
LVDIFICATIS TOT REGIBVS ET POPVLIS,
CORRVIT IMPERIVM CYRNEI; IS CVNCTA INHIANDO
VIX GEMITVM MVNDO LIQVERAT ET LACRIMAS.
SERVITIVM FERAT IS; DESERTA HELENE INSVLA TERRA
IAM CLAVDIT; CVRIS VICTVS ET IRA OBIIT.
AT TE, SANCTE SENEX, CVPIENTI REDDIDIT VRBI
EXVTVM VINCLIS, PONTIFICEM ATQVE PATREM,
ET REGVM DOMINA ET POPVLI, MATER MISERATRIX.
ROMANAE HANC SEDIS PRAESIDIVM ET COLVMEN
SOLLICITA AMBIERAS TOTIES PRECE. TV VENERATVS
DELVBRVM AVGVSTVM IAM ITERVM ATQVE ITERVM,
REGINAM HANC REDIMIS MIRO DIADEMATE; PACEM
NVMINE PLACATO IVSTITIAMQVE ROGAS.
ROMA CAPVT TOLLIT; STATVITQVE SAVONA TROPAEVM:
FLETVS ABEST, ADSVNT GAVDIA, PLAVDIT AMOR.
PLAVDO ET EGO, AC SILEO; NEC TEMPORIS IPSE FVTVRI
EVOLVAM FASTOS CARMINE FATIDICO. *

* SPECTANT HI VERSVS AD CONCILIATIONEM SEV PACIFICATIONEM INTER ROMANVM PONTIFICATVM ET ITALICVM REGNVM PERPETRANDAM; QVAE EST IN VOTIS BONORVM OMNIVM.

Non etenim ingenivm mihi, non divinior est mens;
Magna havd svnt parvis attenvanda modis.
Mentis langvescvnt effeto in corpore vires;
Nec calamvm perfert victa manvs senio.

II.

D. N. MARIAE CARMELITIDI.

Parva o qvae nvbes Thesbiti visa prophetae,
Gloria Carmeli qvae decvs et Libani,
Excipe clementi, Virgo Sanctissima, vvltv
Excipe qvas laeto fvndimvs ore preces.
Ignivomi vt nvbes Solis qvae temperat aestvm,
Dvlcibvs vt nvbes arva rigans plvviis,
Nos tege, cara parens, animisqve inlabere nostris
Carmelvm vt detvr scandere in aetherevm.

III.

ALBISOLAE MARITIMAE

AD COEMETERIVM.

I.

Vivvnt: e somno, Christo adveniente, resvrgent.

II.

Corpora habet tellvs: Christo adveniente, revivent.

III.

Spiritvs astra petit: tellvs complectitvr ossa.

IV.

TERRESTRI VITA FVNCTIS SINT GAVDIA CAELI.

V.

MILITIA FVNCTIS AETERNAE PRAEMIA PACIS.

VI.

PANDATVR VOBIS CAELESTIS IANVA TEMPLI.

VII.

FELICEM VOBIS DET CHRISTVS VIVERE VITAM.

VIII.

AETERNAM DOMINVS VOBIS DONET REQVIETEM.

IX.

ORATE VT PATEANT NOBIS CAELESTIA TEMPLA.

X.

MORS NON SEIVNGIT, CONIVNGANT GAVDIA CAELI
PECTORA QVAE IVNXIT SANGVIS ET ALMA FIDES.

IV.

DE LEONE PONTIFICE MAXIMO
HVIVSCE NOMINIS XIII.

QVI SVPERVM VALVIT LAVDES AEQVARE CANENDO,
    DOCTORVM VENIET SEMPER IN ORA, LEO.
CARMINA QVIN ETIAM DIVINI PECTORIS EIVS
    NEC PERITVRA REOR QVVM DABIT VNA DIES
EXITIO TERRAS. HAEC, CREDO, HAEC ANGELI IN AEVVM
    LAETANTI RECINENT CONCILIO SVPERVM.

MEDIOLANI. KAL. MARTIIS
AN. M · DCCC · LXXXIII

V.

AD HIEREMIAM BRVNELLIVM INTERPRETEM
ET AD IOHANNEM A NIGRO EDITOREM
CARMINVM LEONIS XIII. PONTIFICIS MAXIMI

CARMINA DIVINI NVNQVAM INTERITVRA LEONIS
    INTERPRES DOCTVS DEDICAT ECCE MIHI.
QVI MIRE EXCVDIT, LARGE EXEMPLARIA MITTIT:
    MVNVS VTRVMQVE IMO PRO! NIMIVM EST HOMINI.
QVID FACIAM? TANTVM DONARE EGO CARMINA POSSVM
    VILIA, VIX VNVM VIVERE DIGNA DIEM.

MEDIOLANI. PRIDIE KAL. APRIL.
AN. M · DCCC · LXXXIII.

VI.

AD HIEREMIAM BRVNELLIVM

DOCTOREM POLITIORVM LITERARVM
IN SACRO EPHEBEO PERVSINO.

ITALIS ORA LEGAT, TE INTERPRETE, CELSA LEONIS
CARMINA, QVAE VETERI DIGNA SONANT LATIO.
PERLEGAT: EXIMIVM MIRATA LEONIS ALVMNVM,
QVI FECIT TVSCAS HAEC RESONARE FIDES;
O PVLCRI, CLAMET, ROMANA ECCLESIA CVSTOS!
STAT MIHI PIERIDVM, DANTE LEONE, DECVS.
DVPLICIS ELOQVII, MERITO QVEIS GLORIOR VNA,
SVNT MIHI SACRICOLAE PRAESIDIVM ET COLVMEN.

MEDIOLANI. KAL. APRIL.
AN. M · DCCC · LXXXIII.

VII.

AD IOHANNEM A NIGRO

RECTOREM OFFICINAE LIBRARIAE VTINENSIS
CVI NOMEN EST INDITVM A PATRONATV.

ARTIS VERA TVAE MIRACVLA, FELTRIA, CERNO:
ARTIFICES CEDANT ANGLIGENAE ET BATAVI.
VTINA TOLLE CAPVT: DIGNVM BODONIVS IPSE
PONTIFICE ITALIAQVE EN STVPET ARTIFICEM.

MEDIOLANI KAL. APRIL.
AN. M · DCCC · LXXXIII.

VIII

IN OBITV VINCENTII GIOBERTII.

TE EXTERNA IN TERRA RAPVIT MORS DIRA ET ACERBA.
NON TIBI, SED NOBIS FVNDIMVS HAS LACRIMAS.
SEMPER HONOS NOMENQVE TVVM LAVDESQVE MANEBVNT.
SVMMVS OB INGENIVM, SVMMVS OB ELOQVIVM,
TV ITALIAE NOSTRAE VINDEX COLVMENQVE FVISTI,
NVNC SINE TE MISERAM QVIS RELEVET PATRIAM?

IX.

SVB EFFIGIE ANTONII ROSMINII.

ORTV ROBOREVM, PRAECLARA AB STIRPE PARENTVM,
SVBLIMES ARTES HVNC PATAVÎ VRBS DOCVIT.
RERVM CONANTI CAVSSAS APERIRE SVPREMAS
ADSTITIT EFFVLGENS LAPSA POLO SOPHIA;
CORPORIS ET NEXVS ANIMAEQVE ARCANA RECLVSIT,
FORMAS ET MORES, IVRA HOMINVM ATQVE DEI.
QVAE DOCTE SCRIPSIT NVMQVAM INTERITVRA VIGEBVNT:
MAXIMA LAVS HAEC EST, TARTAREA INVIDIA.

X.

ANTONII ROSMINII LAVDES.

DOCTVS ARISTOTELIS MENTEM PERPENDIT, ET OMNEM
HERES GRAECORVM POSSIDET HIC SOPHIAM.

NON MODO ARISTOTELEM, TEQVE HICCE PLATONA, SED
SANCTE PENSATOS IN TRVTINA SOPHIAE, [OMMES
REGNO EXTVRBAVIT; THOMA, DIGNE ANGELVS AVDIS:
CVNCTA AT PERNOSCENS HICCE DEO SIMILIS.

XI.

IN FAMOSVM OBTRECTATOREM ANTONII ROSMINII.

PERFRICTAE HEV FRONTIS, LVCRIQVE CVPIDINE TACTVS,
IPSE IMMANE FVRIS PECTORE SPVRCIFICO.
ECCE SACERDOTVM ROSMINIVM, ET ECCE SOPHORVM
LVCEM, ITERVM EXAGITAS: ITALIAE OPPROBRIVM!

XII.

IN FALSOSVM PSEVDONYMVM.

FALSVS ES; AVSONIVS SERVVS, VINVM ET SCELERATVM;
TV GERIS HAVD CHRISTVM, DIABOLVM IPSE GERIS.

XIII.

IOSEPHO BORAGGINIO

PONTIFICI SAVONENSIVM ET NAVLENSIVM
QVO DIE QVINQVAGESIMVM SACERDOTII SVI ANNVM EXPLEBAT
VOTA ALVMNORVM SANCTAE ECCLESIAE SAVONENSIS.

PROSEQVITVR VOTIS TE GENVA, ROMA, SAVONA.
CIVEM ET PASTOREM GENVA CONCELEBRAT;

Sacri commemorat te ivris Roma peritvm,
Adclamat sedis nostra Savona decvs,
Sedis qvam veteres conlvstrant atqve recentes
Doctrinae et vitae lvmine Pontifices,
Te Devs incolvmem, te nobis servet in aevvm,
O Pater, vnanimis clamo ego cvm sociis.
Adnvat omnipotens, divina matre precante,
Qva die non fvlget sanctior vlla tibi.
Qvi ingenio pollet, cvi mens divinior, ille
Lavdes carminibvs tollat ad astra tvas.

XIV.

An. Christi M · DCCC · LXXX · VIII
qvi est dies nominalis
FERDINANDI CAPPONII Comitis
domo Florentia patricia nobilitate
Archiepiscopi Primatis Ecclesiae Pisanae
Vota
Francisci Mariotti Officinatoris librarii.

Respiciat te Fernandvs de vertice Olympi:
Te servet Klero, te popvlo incolvmem.
Namqve atavis dignvs, praestans tv lvmine mentis,
Virtvtem atqve artes provehis ingenvas.

XV.
STEPHANI GROSSI
SVB EFFIGIE VICTORII EMMANVELIS.

MAGNANIMI PATRIS PERFECIT COEPTA, VOLENTEM
VICTOR HIC EMMANVEL QVI REGIT ITALIAM.

XVI.
EIVSDEM SVB EFFIGIE VMBERTI I.

ARMIPOTENS IVVENIS, REX PRVDENS, REX MISERATOR
VMBERTVS ; PLAVDVNT ITALIA ET PROAVI.

ANNO HVIVS SAECVLI XXXII. FAVSTINVS GAGLIVFFIVS « SORTE RACVSINVS, VITA ITALVS, ORE LATINVS » (QVOD IPSE AIT IN EPIGRAMMATE DE SE) POËTICAM VERSIBVS IMPARITER IVNCTIS CONTEXVIT SYNOPSIN DE REGNATORIBVS SABAVDIS AD VSVM VICTORII DVCIS ALLOBROGVM, ET FERDINANDI DVCIS GENVENSIVM. EX VNICO QVOD APVD ILLOS EXSTABAT EXEMPLARI, FAVENTE CAESARE SALVTIO PRINCIPVM IVVENTVTIS MODERATORE, POËTICA ILLA SYNOPSIS EDITA EST ALEXANDRIAE, TYPIS ALOISII CAPRIOLII AN. M · DCCC · XXXVI. VLTIMVM GAGLIVFFIANAE SYNOPSEOS DISTICHON, QVOD IN LAVDEM EST KAROLI ALBERTI, SIC HABET :

KAROLVS ALBERTVS, NOSTRI SPES INCLYTA SECLI,
ARMA TENET, LEGES TEMPERAT, AEQVA IVBET.

XVII
MORS EPAMINONDAE.

Spartanas acies dvm frangit Epaminondas
Teli mortifero vvlnere transfoditvr.
Vvlnvs vt armipotens dvx immedicabile novit,
Talia constanti pectore dicta dedit:
Omnia prosperiter, si salva est patria, cedvnt;
Victorqve extraxit tvnc iacvlvm et periit.

XVIII.
DE ATTILIO REGVLO ET DE M. CATONE VTICENSI.

Letali Cato perfodit sibi vvlnere pectvs
Inlegis fvgiens Caesaris imperivm.
Regvlvs, vt Romae virtvs generosa maneret,
Poenorvm tempsit barbara svpplicia.
Parce Cato; Attilivm lavdo, non te perevntem;
Consvlit Attilivs, non sibi, sed patriae.

XIX.
DE STVDIOSA TVSCORVM COHORTE
QVAE AD CVRTATONEM VOLENS, LVBENS, PRO PATRIA OCCVBVIT ANNO M · DCCC · XXXX · VIII.

Docta cohors ivvenvm, nvmero vix millia qvinqve,
Expers terroris continet innvmeros

ADSVETOS PVGNAE MILITES ET FORTIBVS ARMIS.
HOSTI IRRVMPENTI IAMQVE ITERVM ATQVE ITERVM,
HAVD TERGO NOTI, SED PECTORE, VVLNERA TEMNVNT,
LONGIVS EXCVRRVNT, IN SVA DAMNA RVVNT.
QVID ? VICTI VINCVNT. CRAS DEBELLABITVR HOSTIS
PER VOS DEFESSVS. GLORIA VESTRA VIGET.
AT QVAE VOS GENVIT, FORTISSIMA PECTORA, TELLVS ?
QVAE VATEM GENVIT BELLIGERVM ATQVE SOPHVM.
PRAECLARA O STVDIIS ATQVE ARMIS, TVSCIA, SALVE ;
EX TE LIBERTAS ITALIAE EXORITVR.

ALBISOLAE MARITIMAE
NONIS MAIIS AN. M · DCCC · XCIX.

XX.

VLRICO HOEPLIO
OPTIMORVM LIBRORVM EDITORI NOBILISSIMO
STEPHANVS GROSSVS
AMICVS AMICO
GRATVLATVR PLAVDIT
IV. NON. IVL. AN. M · DCCC · XCVI.
LABORVM EIVS ANNO XXV · FELICITER ABSOLVTO.

CARMINA QVAE IVVENIS, STVDIO FLORENTE, PEREGI,
QVAE ET CONCINNAVI IAM PROPIOR SENIO,
ADSPIRANTE MIHI ARGOLICA LATIAQVE CAMENA ;
QVOS EGO CONFECI MAGNILOQVVS TITVLOS,
TEMPLA DEI DECORANS, SIMVLACRA VIRVM TVMVLOSQVE,
AVSPICE CLARENSI FELSINEOQVE SOPHO ;

AC QVAE CLARORVM TRVTINATVS SCRIPTA VIRORVM,
IPSE MODIS PROSIS PANGERE NON RENVI,
(FRVSTA IMMENSI OPERIS QVOD, FATO MI RENVENTE,
FAVSTIS NVMINIBVS PERFICIENT ALII):
PER TE, TE, VLRICE, HAVDQVAQVAM INTERITVRA VIGEBVNT.
GERMANVS, BATAVVS, GALLVS ET ANGLIGENA
QVADRATAS FORMAS MIRANTVR LITTERVLARVM
EXCVSAS NOVITER, TVM NITIDAS PARIO
CHARTAS CANDORE, ET DENTATAS, ET SOSIORVM
PVMICE LIMATAS: EXIMIVM ARTIS OPVS.
DVM MEMOR IPSE MEI, DVM SPIRITVS HOS REGET ARTVS,
TE GRATVS RECINAM LVMEN AB HELVETIA.
HELVETIAE, ITALIAEQVE DECVS, TE MVNDVS VTERQVE
PLAVDENS CONLAVDET MVNIFICI INGENII.

XXI.

SVB EFFIGIE PETRI GIORDANII.

I.

HISTORIAS ORBIS RELEGENS, IVRISQVE PERITVS
PRAEDICAT HIC LEGES NAPOLEONIS OPVS.
ARTES, ARTIFICES PENITVS DIGNOSCERE DOCTVS,
CAELVM COMMENDAT, SVMME CANOVA, TVVM.
QVAE INFELIX IVVENIS DOCVIT LEOPARDIVS ORE
MIRANDO, MONSTRAT PRIMVS HIC ITALIAE.
IRA ET AMICITIA PERMOTVS PLVRIMA SCRIPSIT
DIGNA CEDRO, PRORSVMQVE INVIDIA CARVIT.
INVIDIA CARVIT: SANE NIL DVLCIVS IPSI,
QVAM BENE PROMERITOS TOLLERE AD ASTRA VIROS.

II.

HVIC CEDAS CICERO; CEDAS DEMOSTHENES, INQVAM:
EXSVPERAT CVNCTOS HICCE STILO ARTIFICI.

III.

SCRIBENDI EXEMPLAR SE PRAEBVIT INSVPERATVM:
PLAVDITE ROMVLIDAE, PLAVDITE GRAIVGENAE.

IV.

SVSPICITE HVNC ITALI; HVIVS NAMQVE ORATIO PROSA
EXAEQVAT VERSAM DANTIS ALAGERII.

XXII.

AD TVLLVM MASSARANIVM

DE ODARIO QVOD IN RAPHAELIS SANCTII LAVDEM CONCINNAVIT.

EXSVRGAT TVMVLO RAPHAEL! TVA CARMINA, TVLLE,
DE SE DOCTA LEGENS GAVDEAT OBSTVPEAT.
QVAE GRAPHIS ATQVE COLOR PER EVM MIRACVLA PROMPSIT,
IPSA EADEM EXAEQVAS TV ELOQVIO ET CALAMO.

XXIII.

SVB EFFIGIE TVLLI MASSARANII.

TVLLVS HIC EST, ORATOR, PICTOR, ITEMQVE POETA
ET CRITICVS: CIVIS MVNIFICVS, SAPIENS.

XXIV.

SVB EFFIGIE EIVSDEM.

Te Pallas, pariterqve novem colvere sorores:
Doctrina praestas, ivdicio, ingenio.

XXV.

DE COMMENTATIONE VIRGILIANA

qvam Tvllvs Massaranivs civis Mantvanvs vvlgavit

Ipse Maro Elysios liqvit (mihi credite) campos
Panderet vt civi mentem animvmqve svo.

XXVI.

AD TVLLVM MASSARANIVM

in librvm de vita, moribvs et scriptis
Evgenii Camerinii.

Evgenivs noster svperas remeavit ad avras:
Tvlle, tvo in libro scribit, agit, loqvitvr.

XXVII.

AD TVLLVM MASSARANIVM

Soteria.

O decvs Italiae, tibi vitae tempora laetae,
Frvctiferae, longae, corde ivbente, precor.

Fortem animvm praestas, doctvs perferre dolorem.
Qvid? viget ingenivm, lingva manvsqve valent.
Aspiciet rvrsvm, rvrsvm te digna Senatvs
Pectore fvndentem plavsibvs excipiet.
Gavdeo qvi dolvi; sed tv moderare labori,
Indvlge et genio: te rogat Italia.

XXVIII.

AD GAVDENTIVM FRASCOTTIVM.

Sessitis vallis, Gavdenti, tv decvs ingens:
Doctorem adclamant eximivm vnanimes
Te Sardi, Aemilii, Tvsci ivvenes Ligvresqve:
Virtvtis cvstos, altor et ingenii es.
Per te floret adhvc vetervm doctrina Italorvm:
Tv vere es nostrae gloria magna scholae;
Nec qvisqvam est tibi qvem merito praeponere possim.
At cvltvm docto pectore profer opvs.
Ede tvos tandem popvlo, precor, ede libellos;
Mnemosynon statvas, non tibi, sed patriae.
Qvid? Patriae atqve tibi. Regaldivs ore rotvndo
A te lavdatvs prodiit et celebrat
Te lavdatorem. Cvr non et Pellicvs, atqve
Prodibit vates, qvi tibi delicivm est,
Pindarvs? Eloqvii Latii Graiiqve potentem
Te ne piget stvdii praemia ferre tvi?

XXIX.

STEPHANI GROSSI
AD NICOLAVM TOMMASEVM.

GLORIA DALMATICAE TERRAE, STVPOR OMNIBVS INGENS,
TV ROMAE MVNDOQVE ALTER ALAGERIVS.

XXX.

AD THOMAM VALLAVRIVM.

MAXIMA ROMANAE, VALLAVRI, GLORIA LINGVAE
NESTOREOS O VIVAS ANNOS, ITALIAE LVX.

XXXI.

DE MICHAËLE FERRVCCIO.

HAVD PERIIT CICERO: FERRVCCI IN PECTORE VIVIT,
EX ORE SPIRAT, DEFLVIT E CALAMO.
FELSINA COMMEMORAT, PISAEQVE ET PVLCRA GENAVA:
STVLTITIA HOC SILEAT; QVI SAPIVNT REPETENT.

XXXII.

SVB EFFIGIE CAESARIS CORRENTII.

ALTVS AMOR PATRIAE, PRVDENS AVDACIA REXIT
QVEM CERNIS: VALET HIC CONSILIO ET CALAMO.

XXXIII.

STEPHANVS GROSSVS
AD CAESAREM CORRENTIVM
ME ITERVM ITERVMQVE ADHORTANTEM
VT DE LINGVAE LATINAE
IN ITALIA FATIS LIBRVM COMPONAM.

DEFICIVNT VIRES; PREMIT IMMATVRA SENECTVS;
DISTRAHITVR PVLMO; CRVDVS ET EST STOMACHVS.
FRVSTRA OTIVM ROGO; NVMMORVM MIHI CVRTA SVPELLEX;
CVRTA EST LIBRORVM; VITA AGITVR MISERE.
QVÎ POSSVM ELOQVII LATIALIS PANGERE FATA?
PROSEQVAR IPSE ELEGIS FATA MEA: HOC RELIQVVM EST.

E PAGO SOMASCO
KAL. MAIIS AN. M · DCCC · LXXXV.

XXXIV.

PROSPERI VIANII
AD STEPHANVM GROSSVM
BONONIAE HOSPITEM.

ELYSIA TERRAS E SEDE REVISERE CERNO
LINGVA ROMANOS INGENIOQVE VIROS.
NONNE SCHIASSIVS ET GARATONVS, NONNE ZANOTTVS
ET PALCANVS ADEST? QVAE LATII DECORA!
ILLAS, GROSSE, REFERS ANIMAS; CIRCVMVOLAT VLTRO
TE QVAEQVE, ET PALMAS CEDIT AMICA SVAS.

XXXV.

STEPHANI GROSSI
AD PROSPERVM VIANIVM
PRAESIDEM REGII LYCEI BONONIENSIS.

VAH MENDAX VATES! QVAENAM TE INSANIA LVDIT?
IPSE MAGISTELLVS, TENERIS VIX APTVS EPHEBIS,
SVMMATES SECTOR, VESTIGIA SEMPER ADORANS:
QVOD PLACEO TIBI, SI PLACEO, NAE, PROSPERE, EORVM EST.

XXXVI.

ALEXANDRI CATANII FLORENTINI
AD STEPHANVM GROSSVM
BONONIAE HOSPITEM.

FELSINA IAM DOCVIT, SED NVNC ERAT IPSA DOCENDA:
FELSINA TE STEPHANVM TENEAT: VELVT ANTE DOCEBIT.

XXXVII.

STEPHANI GROSSI
AD ALEXANDRVM CATANIVM
IVRIDICVM BONONIAE.

QVAE DOCVIT, DOCET, AC SINE ME PERDOCTA DOCEBIT
FELSINA. QVID? MVSAS HEIC COLIT IPSA THEMIS.

BONONIAE IV. EID SEPTEMBR. AN. M · DCCC · LXXV.

XXXVIII.

AEMILIO EGGERIO
DOCTORI GRAECARVM LITERARVM
IN ATHENAEO PARISIENSI AD SORBONAM
STEPHANVS GROSSVS
DOCTOR IN MEDIOLANENSI LYCEO PARINIANO
S. D.

HASCE DABIT CHARTAS BRVNELLIVS HIEREMIAS
LAETVS, AVENSQVE VIRVM NOSCERE DE FACIE
ET MERITO PROSEQVI OBSEQVIO, QVEM CVNCTA CELEBRAT
GALLIA, QVEM GRAIAE, QVEM LATIAE COLVMEN
PRAECLARVM LINGVAE VALLAVRIVS IPSE CELEBRAT,
VRBANVM, COMEM CVM PROBITATE VIRVM.
AEMILIO EGGERIO IAM NOTVS, NON INAMATVS,
IMMO AVCTVS DONIS, CVLTVS EPISTOLIIS,
NVNC STEPHANVS GROSSVS CARVM COMMENDAT AMICVM;
QVEM DOCTVM ATQVE BONVM CARMINA CONFICERE
LAVDIBVS HAVD PAVCIS AVGVSTA PERVSIA TOLLIT,
INNVMERIS TOLLIT LAVDIBVS ITALIA;
NAM CHORDAS ITALAS DOCVIT RESONARE LEONIS
CARMINA ROMANO MIRA MAGISTERIO.

KAL. AVGVST. AN. M · DCCC · LXXXIII.

XXXIX.

DE ELLOGIO HISTORIAE HERODOTEAE

QVOD ALOISIVS CERRATVS HABVIT
STVDIIS RITE AVSPICANDIS
IN REGIO GENVENSI ATHENAEO AN. M · DCCC · XCVI.

HERODOTO HISTORIAM GRATAE TRIBVERE CAMENAE;
CERRATO ELLOGIVM QVIS NISI TV HERODOTE?

HERODOTI ENARRAT LIBROS FACVNDIA DOCTA
CERRATI: CREDAS HERODOTVM LEGERE.

XXXX.

AD IOHANNEM CANNAM

DOCTOREM DECVRIALEM GRAECIS LITERIS TRADENDIS
IN REGIO ATHENAEO PAPIENSI.

SVNT TRIA CORDA TIBI! LINGVAEQVE, O CANNA, DOCENTI
GRAIAE, INDE ITALICAE, NVNC ETIAM LATIAE
SERMONES, PVLCER TICINVS ET ADDVA PLAVDVNT:
ENNIVS ALTER ERAS, POLITIANVS ERAS.

ALBISOLAE MARITIMAE
MENSE IVNIO AN. M · DCCCC.

XLI.

IOHANNIS CANNAE AD STEPHANVM GROSSVM.

QVID SIBI VELINT PLACITA QVAEDAM HODIE CELEBRATA.

DIFFVGIVNT PVLCRI SPECIES, EXPALLVIT ALMA
    LVX IVSTI, IN TENEBRIS SQVALIDA VITA IACET.
LIBERTASQVE DIV MORTALIA CORDA SECVTA,
    SPESQVE FIDESQVE SIMVL, VANVIT VMBRA LEVIS.
NON MENS EXERCET, NON SPIRITVS INTVS ALESCIT:
    OMNIA SVNT CORPVS: CORPORA SOLLICITAT
INDITA VIS HAERENS AETERNAQVE, CORPVS ET IPSA:
    HAEC MENTES BRVTA, HAEC LVMINA CAECA MOVET.
HEV PROPTER VITAM VIVENDI TOLLERE CAVSAS
    EST DOCTORIS OPVS DISCIPVLIQVE DECVS.

SOLLICITENT ALIOS SUFFRAGIA, MVNERA, HONORES;
    NOS IVVAT INTENTOS REBVS INVTILIBVS
FERRE IVGA INDOCILIS VOLITARE PER AËRA MENTIS
    PENNIS QVAE SEMPER NVBILA PERSEQVITVR.
MVSARVM NVGAE DVLCES ANTE OMNIA NOBIS,
    AVRA CIENS MVRMVR MIRA ANIMO LOQVITVR.
QVOD SI CEV FLORIS FRAGRANTIS SPIRAT AMICE
    PVLCRI FORMA DECENS, AËTHERA IAM PETIMVS.

XLII.

AD IOHANNEM CANNAM

PROFESSOREM LITERARVM GRAECARVM
QVI XVI. KAL. DECEMBR. AN. M · DCCC · LXXXXVI.
IN AVDITORIO MAXIMO ATHENAEI TICINENSIS
DE DIONYSIO SOLOMO
ITALICAM HABVIT ORATIONEM
NVMERIS OMNIBVS ABSOLVTAM.

CANNA, TVVM MERITA EXORNAS QVI LAVDE SOLOMON,
AMBIGO NVM GRAECVS SIS MAGIS AVT ITALVS.
ITALVS ORE QVIDEM: NVNC MENTE ET PECTORE GRAECVS;
TEQVE SVVM EXALTANT GRAECIA ET ITALIA.

XLIII.

IOHANNES CANNA STEPHANO GROSSO SVO.

VT VIGET INGENIVM, VIREAT TIBI CRVDA SENECTVS,
GROSSE, VACET PECTVS MVSAE ET AMICITIAE.

XLIV.

STEPHANVS GROSSVS IOHANNI CANNAE SVO.

ET MIHI DEXTRA TREMENS EST, IAM MIHI CALIGANTES
SVNT DVPLICES OCVLI, FESSA LABANT GENVA,
SANGVIS CVNCTATVR MINIMVS PRAECORDIA CIRCVM,
FEBRE CALET SOLA IN CORPORE IAM GELIDO.

Non praesente Deo, non illo agitante calesco;
Innvmerisqve malis mens animi premitvr.
Ingenivm extinctvm est. Havd crvda vocanda senectvs
Qvae tantvm praestat mvnere Mnemosynes.

XLV.

Pro ANDREA VERGA Senatore Italici Regni
eodemqve Psychiatro
intra extra Italiam clarissimo
vota Stephani Grossi
die nominali eivs, an. M · DCCC · LXXXVII.

I.

Extingvit lvmen tibi corporis helleborosvs,
Dvm properas mentem vt lvmine vivifices.
Longinqvvm ad senivm mentis tibi lvmina Divvs
Avgeat Andreas: crescit enim nvmervs
Vesanorvm qveis tenebras dispellere caecas
Ingenio et stvdiis intrepidvs valeas.

II.

Qvot primvs Christi sectator Apostolvs ille
Ad Christvm flexit pectora dvra hominvm,
Tot precor Andreae tibi favsta: hoc nomine gavde:
Qvippe agis et pateris fortis item et sapiens.

XLVI.

AD STEPHANVM GROSSVM

DIE NATALI EIVS LXXI. QVI EST XI. KAL. APRILES

ANDREAS VERGA.

HEV MISERI QVIBVS ANNORVM STAT SOLA CORONA!
AT NOVA SERTA TIBI ADIICIVNTVR, GROSSE, QVOTANNIS.
TE VITAE INTEGRITAS, LABOR ET DOCTRINA CORONANT.

XLVII.

STEPHANVS GROSSVS

AD ANDREAM VERGAM

PSYCHIATRVM VBIQVE GENTIVM CLARISSIMVM
EVNDEMQVE VIRVM LITERATISSIMVM.

TER SVM CONATVS TRIPLICI TIBI REDDERE VERSV
GRATES ET LAVDES: TER CECIDERE MANVS.
AËRIS INFLVXV ME INFECIT MARTIVS ATROX:
APRILIS SVRGENS, ALBVS AN ATER ERIS?
SPES HABET INCERTVM VIGILI TVRBATA TIMORE:
LANGVET IN INFIRMO CORPORE MENS ANIMI.
SED MANET ATQVE VIGET, NEC GRATO PECTORE ABIBIT,
QVAMQVAM SIT TACITVS, SENSVS AMICITIAE.

ALBISOLAE MARITIMAE
KAL. APRIL. AN. M · DCCC · LXXXXV.

XLVIII.

STEPHANI GROSSI
SVB EFFIGIE FRANCISCI MARIOTTI
TYPOGRAPHI PRAESTANTISSIMI
EQVITIS A CORONA ITALICA.

SVM MARIOTTVS EGO: ME PAMPHILICAE DECVS ARTIS
EXORTVM PISIS CONCELEBRANT ITALI.

XLIX.

AD PROSPERVM BOLLINIVM
PATRICIVM NOVARIENSEM AB AVIS ET MAIORIBVS
ADLECTVM
INTER EQVITES MAVRITIANOS LAZARIANOS.

QVI MERITIS IMPAR SERVSQVE ADVENIT, HONOREM
LAETI ATQVE VNANIMES CONCELEBRANT CYATHIS,
PROSPERA ET EX IMO TIBI CORDE PRECANTVR AMICI,
PROSPERE, QVOT LIBRI SVNT TIBI DELICIAE,
(LIBRI QVEIS PATRIAM DITASTI, SPLENDIDA DONA),
ET QVOT VERVS HONOS SVNT BENEFACTA TIBI.

L.

SVB EFFIGIE PROSPERI BOLLINII.

PROSPERE, PHOEBEA TE EXPRESSVM LAMPADE MIROR.
NON ES TV NVMERVS, NON TV SINE PECTORE CORPVS.
NIL PARVVM SAPIENS, TANTVM SVBLIMIA CVRANS,
IPSE SOLO INGREDERIS; SAPIENTVM TEMPLA BEATA
MENTE HABITAS: DOCTVS LIBROS VERSARE COËMPTOS,
AC DEXTRIS CANERE ET MVSIS ET APOLLINE CARMEN.

LI.

IOSEPHO BASILII F. MAGNIO

STATVARIO NOBILISSIMO
QVI DIOGENEM ADFABRE SCVLPSIT
HOMINEM QVAERENTEM
STEPHANVS GROSSVS
IN NVPTIIS EIVS ET ROSILLAE DEFERRARIAE
GRATVLABVNDVS
VI. ID. FEBRVARIAS AN. M · DCCC · XCVI.

PER TE, HOMINEM QVAERENS, SVCCENSA LAMPADE, VERVM,
NON HIC MARMOREVS, SED MIHI VIVVS ADEST.
TV, INGENIO ET SCALPRO, VALVISTI HVNC REDDERE VITAE:
ARTIS PHIDIACAE TV IVVENILE DECVS.
ECCE TIBI IVNGIS FORMA PRAESTANTE PVELLAM;
ORGANA PNEVMATICA ET CYMBALA CONCVTERE
E PLVMBO AVT CHORDIS GRAVITER RESONANTIA, DOCTAM;
CALLENTEM HISTORIAS; NEC PATRIO ELOQVIO

IMBVTAM VNO; PROMPTIQVE INGENII ET SAPIENTIS
LAVDANDAM CORDIS; MORIBVS EXIMIAM.
SANCTO HAEC CONVBIO DIGNA TE PROLE PARENTEM
EFFICIET: FOEDIS TEMPORIBVS PATRIAE,
ET VEROS HOMINES ET CLARA EXEMPLA DATVROS
TVM GRAIO IPSE SOPHO, TVM DABIS ET PATRIAE.

LII.

STEPHANVS GROSSVS
AD BASILIVM MAGNIVM
EQVITEM BENEFICIARIVM CORONA ITALICA EXORNATVM

NASCENTEM PLACIDO VISIT TE LVMINE MVSA,
O BASILI, NOSTRAE PARS ANIMAE MELIOR;
DIGNA SOPHOCLEO TIBI CARMINA MVSA COTHVRNO,
DIGNA SYROCOSIO CARMINA DAT CALAMO.
ELOQVIO IPSA SVO DONAT TE PALLAS AMICA;
ALTER TV CICERO ET QVINTILIANVS ERIS:
IVDICIVM SVBTILE VIDENDIS ARTIBVS ADDIT;
ARTIFICES PENDENS IPSE PROBA IN TRVTINA,
TEMPORA CONLVSTRAS, TERRARVM CVNCTA PERAGRAS,
ALMAM CONCELEBRAS PRAECIPVE ITALIAM.
NIL NISI PERFECTVM CHARTIS TE TRADERE CLAMAT
QVANTVM DOCTORVM FLORET VBIQVE HOMINVM.

ALBISOLAE MARITIMAE
XVI · KAL. APRIL. AN. M · DCCCC.

LIII.

AD VRBEM VICETIAM
DE IACOBO ZANELLA.

QVÎ POSSVM VATIS, QVO TV, VICETIA, ALVMNO
IVRE SVPERBIS, EGO PANDERE PROMERITA?
LAVDARE, EXCELSVM INGENIVM, MENTEMQVE ANIMVMQVE,
CARMINA DOCTILOQVA ET CARMINA SVAVILOQVA
ETRVSCO LATICE IMBVTA, ARGIVO ATQVE LATINO,
AVIA PIERIDVM QVAE LOCA CONCELEBRANT?
ME IVVENEM PLACIDO NON VISIT LVMINE MVSA:
CONFECTVM SENIO DESPICIT ATQVE FVGIT.
EXHIBE TV EFFIGIEM VATIS, VICETIA: LAVDANT
INGENVAE HVNC ARTES, RELLIGIO, ITALIA.

LIV.

AD IOSEPHVM COTIAM QVI ET LVTIVS
ABBAM BASILIANVM
SVBPRAEFECTVM BIBLIOTHECAE VATICANAE.

PER TE IVNGVNTVR DISIECTI MEMBRA STRABONIS.
ECCE STRABON SVRGIT; TERRARVM CVNCTA PERAGRAT;
ET STVPET AMERICAM DESCRIPTAM AVCTORE COLVMBO.
OSTENTVM VNANIMES CELEBRANT VETVS ET NOVVS ORBIS.

ALBISOLAE MARITIMAE IN LIGVRIBVS
AN. CHRIST. M · DCCC · XCVIII.

LV.

AD IOSEPHVM BERTOLDIVM

DOCTOREM COLLEGIATVM
PHILOSOPHIAE ET LITERATVRAE EXCOLENDAE
IN REGIO TAVRINENSI ATHENAEO.

VERSIBVS ECCE TVIS, QVAE TERRA EST NOSTRA, SVPERBIT:
ALTER TYRTAEVS, PINDARVS ALTER ERAS.

LVI.

AD IOSEPHVM SPVCHESIVM QVI ET RVFFVS

DYNASTAM GALATENSEM.

PVRO, PVTO AVRO, QVAE POMA RVBENTIA DONAS,
VNVS TV DIGNE CONCELEBRARE POTIS.
PVRVM, PVTVM AVRVM TV PANGIS CARMINA, TVSCO
ET LATIO ET GRAIO, VIR SICVLVS, CALAMO.
AES, FERRVM, PLVMBVM SVNT, SI QVAE CARMINA CONDO:
ERGO HABEAM GRATES, DONA FRVAR, SILEAM.

MEDIOLANI KAL. MAIIS AN. M · DCCC · LXXXIII.

LVII.

AD EVMDEM.

ACCEPI IGNOTO BELLARIA NOMINE: GVSTO;
ET MEL CVM CEDRO (FALLOR EGO?) SAPIVNT.
LANGVENTI RECREANT STOMACHVM EXACVVNTQVE PALATVM:
SVNT VATE ET SICVLO ET PRINCIPE DIGNA VIRO.

MEDIOLANI KAL. APRIL. AN. M · DCCC · LXXXIIII.

LVIII.

STEPHANVS GROSSVS
AD ANTONIVM LVPETTIVM
DOCTOREM LITERIS TRADENDIS
IN INSTITVTO PISANO QVOD
A KATHARINA PATRONA CAELESTI NOMEN OBTINET.

NE CVNCTA AËRII DISCERPANT IRRITA VENTI,
EIA AGE, RVMPE MORAS, CARMINA COLLIGITO
QVAE TV PANGEBAS DIGNISSIMA DANTIS ALVMNO:
IVNCTIM EVVLGATO. BARBARA REIICIANT,
TVSCA LEGANT ITALI: PLAVDAT TIBI TIBRIS ET ARNVS;
ITALIA ET NOMEN TOLLAT AD ASTRA TVVM.

EX ALBISOLA MARITIMA, KAL. DEC. AN. M · DCCC · LXXXXVI.

LIX.

STEPHANVS GROSSVS
ANTONIO LVPETTIO SVO S. D.

NVLLVM VER SENIBVS, SED INERS HEV BRVMA PERENNAT;
CORPORE IN IMMOTO ET MENTEM ANIMI ALGOR HABET.
MÌ TAMEN HAVD GELIDVM COR: FLAGRAT AMORE SODALIS
ABSENTIS. TE LVX EXHIBET ANTE OCVLOS
E NVPERO EXPRESSVM INVENTO: TE FIDA MINISTRA
LITTERA SERMONIS, TE VEL APOLLINEA
CARMINA PRAESENTEM REDDVNT ATQVE ORE LOQVENTEM:
DOCTVM EGO TE AMPLECTOR, TEQVE BONVM EXIMIE.

ALBISOLAE MARITIMAE, PRID. ID. APRIL. AN. M · DCCC · LXXXXVI.

LX.

ANTONIO LVPETTIO SVO
STEPHANVS GROSSVS.

ME IAM SAXELLI COLLES MONTESQVE REPELLVNT:
 IMPENDET IAM NIX; IAM PROPERAT GLACIES.
ALBISOLA SVVM POSCIT; SED DONA NOVERCAE
 PERTIMEO: HAVD RARO DECIPIT ORA LIGVS.
LVCTANTES VENTI TEMPESTATESQVE SONORAE
 INSVRGVNT SVBITO, MEQVE SENEM EXAGITANT.
IVXTA ARNVM PISIS TE, DVLCIS AMICE, DOCENTEM
 MITIOR ORA TENET, QVA MISER HEV CAREO!
PROMISSA ADVENIT TVA LITTERA: COMPTA ET AMOENA EST:
 HANC NOSTRI SERVO PIGNVS AMORIS EGO.
AST ALIAM ATQVE ALIAM CVPIO: SVBTRISTE DOLENSQVE
 INGENIVM POTIS ES TV RECREARE MEVM.

SAXELLI IN FINIBVS LIGVRVM
PRID. KAL. NOVEMBR. AN. M · DCCC · XCIX.

LXI.

EIDEM.

PRO SVPERI! IMMERITVM ME NIMIIS LAVDIBVS ORNAS.
INNVMEROS FVNDIS TV VERSVS STANS PEDE IN VNO,
VEHEMENS ET LIQVIDVS PVROQVE SIMILLIMVS AMNI.
MÌ CRASSVM INGENIVM EST, STVDIVM SINE DIVITE VENA.
CARMINE NEC VALEO GRATES PERSOLVERE DIGNAS.
DVM NOVVS ANNORVM EXORITVR MORTALIBVS ORDO
HOC FACIAM; TENVI TIBI CARMINE FAVSTA PRECABOR.

ALBISOLAE MARITIMAE, NONIS IAN. AN. M · DCCCC.

LXII.

SVB EFFIGIE DOMINICI PENTII.

HVNC MIROR DOCTVM, MIROR SANCTVM ATQVE ANIMOSVM:
IVSTA HVIC NON DESIT GLORIA POST CINERES.

LXIII.

ALFREDO AVGVSTINIO A SERICO
QVI ET COMES VENEROSIVS
PATRICIO PISANO
DIGNITATE EQVESTRI
TERESILLAE E COMITIBVS MARCELLIS
PATRICIA VENETORVM NOBILITATE
XV. KAL. NOVEMBRES AN. M · DCCC · LXXXII.
IVGALI FODERE FAVSTE FELICITER PROSPEREQVE SOCIATIS.

ALTO DARDANIDVM GENERE ET PVLCERRIMA FORMA,
ET CVLTV PRAESTANS EXIMIO INGENII,
PROGREDITVR VENETVM MIRANDA EX VRBE VIRAGO.
HAEC CVLTO ET PVLCRO NVPTA MODO EST IVVENI,
QVEM CLARVM ETRVSCAE GENVERVNT SANGVINE PISAE
NESTOREO: LAEVA IVPPITER INTONVIT.
O VENVS, O CHARITES, CVM MVSIS TOLLITE PLAVSVM
HELLADE ET AVSONIA DIGNA ORITVR SVBOLES.

LXIV.

LVSVS

INSCRIPTI IN ALBO PVELLARVM
ROGATV PARENTVM.

I.

NAM QVID IVXTA ARNVM RADIO DESCRIBERE SOLEM
OCCIDVVM TENTAS? CANDIDVS EXORITVR
IPSE TIBI: ARBVSTA ET FLORES FRVCTVSQVE FOVENTEM
DESCRIBAS, SEMPER LVMINE LAETA SVO.

II.

CVR SOLEM OCCIDVVM IVXTA ARNVM PINGERE TENTAS?
EXORITVR: FVLGET CANDIDVS ILLE TIBI.
PINGE ERGO ARBVSTA ET FLORES FRVCTVSQVE FOVENTEM.
CVNCTAQVE IAM RADIIS LAETIFICATA SVIS.

III.

PROSPERA SORS VITAE; PRAESTANS TIBI FORMA; SAPIT COR
O PATRIS, O MATRIS, DELICIVM EFFIGIES.

IV.

FORTVNA ADSPIRAT, COMES EST TIBI FORMA; PARENTEM
DIGNE VTRVMQVE REFERS MORIBVS INGENIO.

V.

PERBENE PINGENTEM RERVM PVLCHERRIMA MIROR:
MIROR TE PVLCRAM CORPORE, MENTE, ANIMO.

LXV.

AMADEI RONCHINII PARMENSIS
EX GRAECO STEPHANI GROSSI
IN IOSEPHVM SPVCHESIVM QVI ET RVFFVS
TRAGOEDIARVM EVRIPIDIS INTERPRETEM PRAESTANTISSIMVM.

CECROPIIS DEMSIT SICVLVM GENS VINCVLA CAPTIS,
QVORVM EX ORE CHOROS AVDIIT EVRIPIDIS.
EXCITVS HINC VATES SVPERAS REMEAVIT AD AVRAS,
GRATVS VT IN TEMPVS REDDERET OMNE VICEM.
SIC INTER FORTES AGITAT DOCTOSQVE SICANOS,
ACTVSQVE IPSE SVOS HIS RECITAT TRAGICOS.
NON HABITVS, NON SERMO IDEM: AT, QVA CORDA MOVENTVR
VIS EADEM; IDEMQVE EST ET LEPOR ET SOPHIA.

LXVI.

AMADEI RONCHINII PARMENSIS
EX GRAECO STEPHANI GROSSI IN DIDACVM VITRIOLIVM.

I.

CVINAM DE XIPHIA, MI DIDACE, CARMINA DEBES?
DIC, SODES: NVMQVID TRADIDIT ILLA MARO?

II.

NON FALSA HVMANIS DE ANIMIS, SED QVALIA DIVM
OS MENTEMQVE DECENT, PYTHAGORAS DOCVIT.
HAVD CREDAS? AGEDVM RHEGÎ VSQVE AD LITTORA PERGE.
ATQVE ITERVM VIVENS EN TIBI VIRGILIVS.
CONCINVIT QVONDAM QVI PASCVA, RVRA DVCESQVE,
NVNC XIPHIAE LVCTAS EXITIVMQVE CANIT.

LXVII.

AD ANTONIVM BRIGNOLEM SALEM
VIRVM EXCELLENTISSIMVM
IOSEPHI GANDI
EX GRAECO STEPHANI GROSSI.

ADNVIT OMNIPOTENS VOTIS: TE SOSPITE LAETOR:
NVNC VIDEAS PYLII SAECVLA TRINA DVCIS,
O LIGVRVM SVBLIME DECVS, CVI MANAT AB ORE
MELLIFLVI SAPIENS NESTORIS ELOQVIVM.

LXVIII.

LAVRENTII COSTAE
IN IOSEPHVM ROSSIVM
EX GRAECO STEPHANI GROSSI.

ROSSI, DVLCE MAGIS RESONAS QVAM MVSA CATVLLI:
OS TIBI CONSPERSVM EST NECTARE MOPSOPIO.

LXIX.

AMADEI RONCHINII
IN NVPTIIS
KAROLI MALAGOLAE ET CONCEPTAE PIGNOCCHIAE
EX GRAECO STEPHANI GROSSI.

CONIVGIVMNE TVVM CELEBREM NVNC, KAROLE, VERSV,
SI RESONAT SOLO NOSTRA DOLORE CHELYS?

NIMIRVM PATIOR PRAEDVROS CORDE DOLORES:
ME TENTANT MORBI, MEQVE SENECTA GRAVAT,
BARBARICO ET SEMPER LAEDVNT SERMONE LOQVENTES
QVI DOCTRINAE HAERENT VNICE HYPERBOREAE.
TV VALEAS FATIS GAVDENS MELIORIBVS, AC DI
DENT BONA MILLE TIBI, DENT SOCIAEQVE TORI.

LXX.

AMADEI RONCHINII
IN OBITVM CLOELIAE VESPIGNANIAE
EX GRECO STEPHANI GROSSI.

I.

QVID FLES, QVID GEMITVS PROMIS TOT PECTORE, MATER?...
STAMINA QVOD VITAE MORS SCIDIT ATRA TVAE.
ABSISTE O MATER QVESTV: NVNC CIVIS OLYMPI
PERPETVO VITAM DEGO BEATA DEV̂M.

II.

CVR TANTVM NVTRIS, GENETRIX IN CORDE DOLOREM?
NE DOLEAS: MORTI DEBITA CVNCTA VIDES.
NEMPE PARVM VIXI, FATO CELERIQVE PEREMPTAM
PAVCA QVIDEM VITAE ME TETIGERE MALA.

LXXI.

RAPHAËL FORNACIARIVS
AD STEPHANVM GROSSVM

QVAE MIHI SINCERO PROMIS DE PECTORE VOTA,
PERGRATVS REFERO NVNC CVMVLATA TIBI.

FLORENTIAE, KAL. IAN. AN. M · DCCC · XCV.

LXXII.

STEPHANVS GROSSVS
RAPHAËLI FORNACIARIO VIRO LITERATISSIMO.

CHARTVLA QVAE LATIO MIHI VERSV FAVSTA PRECATVR,
  INGEMINATA ME LAETITIA RECREAT.
ET GRATES HABEO ET LAVDES: ITALVM EST TIBI PECTVS:
  IVRA COLIT TVSCA ET IVRA COLIT LATIA.

ALBISOLAE MARITIMAE, PRID. NON. IAN. AN. M · DCCC · XCV.

LXXIII.

RAPHAËL FORNACIARIVS
STEPHANO GROSSO.

TVNE IGITVR MVSAE COLVMENQVE DECVSQVE LATINAE
  ME NVNC ITALICIS VOCIBVS ALLOQVERIS?
AST EGO ROMANIS NVMERIS TVA VOTA REPENDENS,
  VIVE, PRECOR, FELIX, GROSSE, MEMORQVE MEI.

FLORENTIAE, NONIS IAN. AN. M · DCCC · XCVI.

LXXIV.

STEPHANVS GROSSVS
RAPHAËLI FORNACIARIO VIRO LITERATISSIMO

I.

QVI LATIIS NVMERIS IAM SVM TIBI FAVSTA PRECATVS
  VOCIBVS ITALICIS NVNC TIBI FAVSTA PRECOR.
IPSE ETENIM A TENERIS ET LINGVAM DILIGO NOSTRAM
  HAVD MINVS AC LATIAM, DILIGO ET IN SENIO.

II.

Ipse aegre Latiis iam conor scribere verbis:
Heic Latiale nihil perspiciunt oculi.
Nil nisi plebeium Ligures resonare loquentes
Audio; et excrucior: lingua areat Ligurum.
O nefas! e cathedra divina et dogmata Christi
Nonnulli heic foedant eloquio Liguri.
Quamquam ego sim Ligurum concretus sanguine, damno
Ingenium plebis lucripetae atque rudis.*
Me rident Ligures italo sermone loquentem:
Quot rident Itali carmina nunc Latia!

Scripsi Albisolae maritimae Prid. Non. Ian. an. M · DCCC · LXXXXI.

* Cavillandi gratia, generaliter, per hyperbolam, ego quidem Ligur et Ligurum haud paucorum amicus, atque ipso hoc in libello laudator, haec vibratis versibus iaculatus sum. Id solis luce clarius esse autumo. Quod vero attinet ad dialectos earumque usum, sententiam Petri Giordanii utroque pollice laudans, me sectatorem eius ab ipsa adolescentia fateor, atque etiam profiteor. Raro admodum, ex necessitate, in colloquiis, nunquam in scriptionibus, dialecto Ligustica, omnium maxime molesta auribus meis, usus sum. Neque tamen dialectorum studium penitus improbandum censeo; quod fructuosum fuisse philologis compertum habeo.

LXXV.

STEPHANO GROSSO
RAPHAËL FORNACIARIUS.

Quos ego guttatim vix conor fundere versus.
Hi pleno emanant pectore, Grosse, tibi.
Si tamen es passus nostris tua carmina iungi,
Hoc me delectat mirifice et decorat.

Florentiae, IV. Nonas Martias an. M · DCCC · XCVI.

LXXVI.

STEPHANVS GROSSVS
RAPHAËLI FORNACIARIO LVCENSI.

EST PRETIVM GVTTIS: GVTTAS VIX FVNDIS; AVARVS,
HAVDQVAQVAM PAVPER: STAT TIBI VENA DIVES.
AVSPICE VIRGILIO, COELI PRAECLARA LATINI
SPIRANT (VERA LOQVOR) SIDERA FAVSTA TIBI
A TENERIS. NON PARCE IGITVR, NON IAM SEMEL ANNO.
CARMINA TV PANGAS: DIGNA CANAS PATRIA;
MAXIMA ENIM ELOQVII LATIALIS GLORIA LVCA EST:
ROMAE LVCA, ANSER PRAESTITIT AC TIBERI.

SCRIPSI ALBISOLAE MARITIMAE
III. ID. MART. AN. M · DCCC · XCVI.

CHARTVLAE SALVTATORIAE
QVAS INEVNTE ANNO M · DCCC · LXXXXVII.
AD CONLEGAS ET AMICOS ETRVSCOS MISIT
STEPHANVS GROSSVS.

LXXVII.

AD AVGVSTVM CONTIVM
PHILOSOPHVM EVMDEMQVE POLYHISTOREM
INGENII, SCIENTIAE, FACVNDIAE PRAECELLENTIS.

HAEC SALVERE IVBET TE DOCTVM, TE SAPIENTEM.
QVI TVSCO PRINCEPS CONSVLIS ELOQVIO.

LXXVIII.

AD FAVSTVM LASINIVM

PHILOLOGVM EXIMIVM

EVMDEMQVE AB ACTIS SODALICII FLORENTINI

LINGVAE ITALICAE TVENDAE.

SEMPER TV FAVSTI CVM NOMINE ET OMEN HABETO:
CVNCTA INFAVSTA MIHI CVM SENIO ATQVE HIEME

LXXIX.

AD ANTONIVM VIRGILIVM

VIRVM MIHI AMICISSIMVM EVMDEMQVE LITERATISSIMVM.

PERRARO SCRIBO, SED VIVO GRATVS AMICIS;
AEGER EGO ET TRISTIS: DÎ MELIORA TIBI.

LXXX.

AD RAPHAËLEM FORNACIARIVM

DOCTOREM EMERITVM LITERIS GRAECIS, LATINIS, ITALICIS

TRADENDIS

AMICVM VETEREM.

ANNVA QVAE PRAEFERT ANNOSI NOMEN AMICI,
SIT TIBI, SERA LICET, CHARTVLA CARA TAMEN.

LXXXI.

RAPHAËL FORNACIARIVS
AD STEPHANVM GROSSVM.

IAM NOVVS IMPENDET MISERIS MORTALIBVS ANNVS,
QVAE GERAT IN GREMIO NESCIVS IPSE SVO.
QVALIACVMQVE GERET, PLACATO LVMINE, GROSSE,
TE, PRECOR, ADSPICIAT, CVNCTAQVE CARA TIBI.

LXXXII.

STEPHANVS GROSSVS
AD RAPHAËLEM FORNACIARIVM.

FRVSTRA, MI RAPHAËL INFIRMO LAETA PRECARIS:
INCLEMENS COELVM EST: TRISTIA FERT SENIVM.

LXXXIII.

BASILIVS MAGNIVS
AD STEPHANVM GROSSVM
DE EIVS CHARTVLIS SALVTATORIIS.

TRISTIA CVR LOQVERIS, GROSSE, VSQVE AC MENTE REVOLVIS?
TRISTIA DIFFVGIANT; OMNIA LAETA TIBI.
ET MERITO; GRAIO LATIOQVE IN CARMINE DOCTVS
TV FLOS ES LIGVRVM, TV DECVS ITALIAE.

LXXXIV.

AD STEPHANVM GROSSVM RAPHAËL FORNACIARIVS.

NON, LICET INCVMBAT NOBIS MOROSIOR AETAS,
TE MINVS IMPENSE, CANDIDE GROSSE, COLO.
NEC MINVS, ARDENTI QVAE FAVSTA E PECTORE MANANT,
ANNO INEVNTE, TIBI NVNCVPO VOTA, NOVO.

FLORENTIAE, III KAL. IAN. AN. MDCCCXCIX.

LXXXV.

STEPHANI GROSSI AD PROFESSORES REGII GYMNASII ALEXANDRINI PROPINATIO.

IN MARE MYRTOVM VENTIS PORTARE PROTERVIS
CVRAS ATQVE OMNEM TRADITE TRISTITIAM.
NIL PRODEST DOCTIS SEMPER PALLESCERE CHARTIS,
AT DVLCE INTERDVM DESIPERE EST ANIMIS.
O VTINAM VIGILES POSSEMVS FERRE LVCERNAS
IN NOCTEM, ET CENTVM SVMERE TVNC CYATHOS!
LIBER ET ALMA CERES, VOS CONSCIA NVMINA TESTOR
AETERNVM HOC MANEAT FOEDVS AMICITIAE.

NOVIS IN FINIBVS LIGVRVM AN. MDCCCL.

LXXXVI.

STEPHANI GROSSI AD ANTONIVM VIRGILIVM
FRANCISCI BERNII VITAE ATQVE OPERVM ENARRATOREM
SATIRARVM DECIMI IVNII IVVENALIS INTERPRETEM.

TE RISVS BERNÎ, INDIGNATIO TE IVVENALIS
PERVADVNT: VNVS VIVIDE VTRVMQVE REFERS.

LXXXVII.

RAPHAËL FORNACIARIVS
AD STEPHANVM GROSSVM SODALEM SVVM.

MAGNVS AB INTEGRO ANNORVM NVNC INCIPIT ORDO:
NONNE DECET SAECLVM NOS CELEBRARE NOVVM?
NOLI IGITVR, STEPHANE, ACCEPTVM DISSOLVERE MOREM
MIXTA ITERVMQVE TVIS CARMINA NOSTRA SONENT.

FLORENTIA, KAL. IAN. AN. M · DCCCCI.

LXXXVIII.

STEPHANVS GROSSVS
AD RAPHAËLEM FORNACIARIVM

ACCEPI DANTEM: ACCEPI TVA CARMINA: PLAVDO:
IPSE HABEO GRATES ATQVE AGO; NON REFERO.
NVLLA SENI AVERSAE DICTANT MIHI CARMINA MVSAE:
DANTEM VIX SEQVITVR NAVICVLA INGENII.

CELLIS LIGVRIBVS, SAECVLO XX INEVNTE.

LXXXIX.

ANDREAS VERGA
AD STEPHANVM GROSSVM
MIHI FAVSTA ADPRECANTEM HISCE VERBIS
« VIVAS, VALEAS, FLOREAS ».

VIVERE VIX POSSVM, GROSSE, FLORERE NEGATVR;
TRANSIVIT VERIS NON REDITVRA DIES.

MEDIOLANI, AN. M . DCCC . XCIIII, MENSE APRILI.

XC.

STEPHANVS GROSSVS
AD ANDREAM VERGAM
DOCTOREM PHRENIATRICVM
EVMDEMQVE POËTICA FACVLTATE INSIGNEM.

ET FLORERE DATVR TIBI, SI DATVR ET DARE FRVCTVS,
PARNASSVM ITALICVM QVI COLIS ET LATIVM.
AST EGO ME SENIO CONFECTVM SENTIO; APOLLO
ET MEDICO ET VATI, NON MIHI DEXTER ADEST.

ALBISOLAE MARITIMAE, MENSE MAIO ANNI EIVSDEM.

XCI.

IORDANI A RIVO ALTO

CIVIS PISANI EX ORDINE FRATRVM CONCIONATORVM

LAVDES.

Hvmanas recreat mentes qvae lvmine dio
Excipit alma Fides pvervm: mysteria Christi
Iam recolit: ivvenis vitiorvm pvra nitescit
Mens celsa, Alberti et Thomae qvi septa petebat.
Hic mvndi illecebras et opes et gavdia vana
Abditvs in stvdiis contemnit. Biblia versat
Hebraice addiscens: strvxit qvam divvs Aqvinas
Evolvit Svmmam: manet alta mente repostvm
Totvm id. Praeclaris adeo virtvtibvs avctvm,
Coelo demissvm qvis te non dixerit alto?

Te Svada antiqvis exaeqvat Patribvs: ora
Intendvnt omnes: arrectis avribvs adstant
Densi hvmeris: sacri pendent praeconis ab ore.
Doctior vt qvisqve est, certatim non peritvris
Consignat rapidvs chartis a te cito dicta.
Regis dvm popvlo pandis ivssa omnipotentis
Flvvivs ipse silet Tvscos qvi intersecat agros.
Te dvce Relligio mvltos neglecta per annos
Iam redit, et tvrpis vitiorvm tvrba fvgatvr.
Qvvm vexat miseras Discordia flebilis vrbes
Eloqvio regis ipse animos et pectora flectis.

Te Sophia adnvmerat doctorvm coetibvs: vrbes
Insignes stvdiis, Pisae atqve Pervsia, et ipsa
Felsina discentis ivvenis mirantvr acvmen,

Et sacra certant frontem praecingere lauro.
Doctrinam inde stvpet Florentia cvlta docentis.
Hic vetera atqve nova amplexatvr mente capaci;
Qva Lvnae et Solis fiant ratione meatvs,
Orbis et occvltas stvdet intvs noscere cavssas.
Trans caecas nvbes, trans magni moenia mvndi,
Illivs immenso volitatqve in limine, trinvm
Noscit qvem vere atqve vnvm, aeqve hominemqve Devmqve,
Vnde hominvm in genvs efflvxit genvs omne bonorvm;
Qvid deceat, qvae sint fvgienda, seqvendave librat.
Ecqvando incavtvm veri svb imagine cepit
Hostis pellacis fallacia? Solvere nodos
Tv bonvs, atqve dolos verborvm aperire latentes,
Mirifice propriis signas tv singvla verbis.
Doctrina instrvctvm omnigena, atqve arte paratvm
A se praecinctvm sacra iam tempora fronde,
Te ingenii Tvsci lvmen Lvtetia poscit,
Vrbs inter doctas qvae tvnc capvt extollebat.

I, Pater, i pede favsto: per te gloria nostrae
Avgescet gentis cvm Relligionis honore.

Hev, hev, vana loqvor! Te maesta Placentia lvget
Terris ereptvm immatvri tvrbine leti.
Transtvlit aetherias in sedes te Devs ipse:
Aeterna fvlges avctvs svper astra corona.
Italiae nostrae te grande decvs colvmenqve
Orbis concelebrat: qvae te genvere, Beatvm
Pisae, cvm Pisis Tvsci vnanimes venerantvr.
Aeterna ex vrbe immortali voce Beatvm
Dicet Gregorivs: Te Ecclesia sancta Beatvm
Dicit: christiadvm popvlvs venerabitvr vltro.

At tv, Sancte, veni, coetvsqve, altaria nostra,
Dexter adi, placidvsqve animis inlabere nostris.
Mitte procvl terris bellorvm et caedis amorem:
Atqve odii concreta modis tot semina diris,
Tot scelervm pestes, totqve agglomerata malorvm
Agmina, qveis orbis terrarvm evertitvr omnis;
Dispelle, extingve, placato Nvmine coeli.
Nos a te moniti Servatoris crvciatvs
Et crvcem sanctam compvncto corde colemvs;
Egregiasqve tvas virtvtes, claraqve docti
Ingenii monvmenta et pvri pectoris artes,
Atqve exantlatos invicto corde labores,
Nvnqvam non memores hymnis tollemvs ad astra.

Saxelli apvd Statiellates, Kal. Avg. an. M · DCCCC.
Rogatv Almae Sodalitatis Pisanae a Crvce Iesv Christi Salvatoris.

XCII.

IOHANNES CANNA
AD STEPHANVM GROSSVM
lavdes Iordani a Rivo Alto
sanctissimi viri, praestantissimi oratoris
heroicis versibvs celebrantem.

Fortvnate senex, tva carmina flore ivventae
Rident, provecta pectora mente movent.

XCIII.

AD VITVM VACCARVM
STEPHANVS GROSSVS.

PLAVDVNT VIRGILIVS, LVCRETIVS ATQVE CATVLLVS:
MENS DIVINA TIBI EST, OS TIBI CELSA SONANS,
VT VIX HVMANA VIDEARIS STIRPE CREATVS.
NAE THOMAM CELEBRAS ANGELICVM ANGELICE.

VIDESIS LIBELLVM AVRO CONTRA NON CARVM, QVI INSCRIBITVR: THOMAS AQVINAS CARMEN VITI VACCARO PROFESSORIS PANORMITANI IN CERTAMINE POETICO AMSTELODAMENSI LAVDIS PRAEMIO ORNATVM ET SVMPTV LEGATI HOEVFFTIANI, EDITVM AMSTELODAMI APVD C. G. VAN DER POST. M · DCCC · LXXVII - EDITIO ALTERA - PANORMI.

XCIV.

STEPHANVS GROSSVS

DE EPIGRAMMATIS QVAE IPSE EXARAVIT GRAECE
AMADEVS RONCHINIVS LATINE INTERPRETATVS EST
VLRICVS HOEPLIVS
EDIDIT IN LIBRO CVI TITVLVS:
STEPHANI GROSSI INSCRIPTIONES, CARMINA, COMMENTATIONES.

MVLTI DVM PASSIM BLATERANT TEMERE ATQVE INHONESTE,
NON EGO MVLTA QVIDEM, NEC MALA VERBA SERO
PAVCA, SED ARGVTE, CONCINNE ET SINGVLA GRAIIS
ME DOCVERE MODIS PROMERE PIERIDES.

XCV.

INSCRIPTIONVM, CARMINVM COMMENTATIONVM DEDICATIO.

VLRICO HOEPLIO
HELVETIO E REGIONE TIGVRINORVM
VIRO INGENIOSISSIMO SOLLERTISSIMO
QVEM INTER SOSIOS HVIVSCE AETATIS
OB VOLVMINA MVLTA PRAECLARE EDITA EMINENTEM
ET DE OPTIMIS STVDIIS INSIGNITER MERITVM
NON LEVES NEQVE ADSPERNABILES EXISTIMATORES
QVVM ARTIVM SPECIMINA IN PVBLICO ESSENT EXPOSITA
MODICIAE MEDIOLANI LVTETIAE PARISIORVM
PRAEMIO DONARVNT
ITEM VICTORIVS EMMANVEL II.
INTER EQVITES BENEFICIARIOS CORONA ITALICA EXORNATOS
ADLEGIT
VMBERTVS I. NVMISMATE AVREO ADAVXIT
INSCRIPTIONES COMMENTATIONESQVE MEAS
LATINE EXARATAS
VERSICVLIS LATINIS ET GRAECIS ADIECTIS
STEPHANVS GROSSVS
DICATAS VOLO
MIRATVS ANIMI ALTITVDINEM GRATVS LIBERALITATI
HOMINIS MIHI AMICISSIMI
QVI LVCRI INCVRIOSVS
FORMIS LITERARVM NOVITER EXCVSIS
DENTATAE CHARTAE PARII CANDORIS
IMPRIMENDAS CVRAT SVMPTV SVO
AN. CRHIST. M · DCCC · LXXXVI.

XCVI.

AMADEVS RONCHINIVS

DE THOMA VALLAVRIO ET DE STEPHANO GROSSO.

ADVENA QVI AVSONIAM PERGIS CONTEMNERE NOSTRAM,
  ELECTIS DVDVM CEV STVDIIS VACVAM,
ALPIBVS EXCVLTAS MODO MVSAS CERNE SVB IPSIS,
  PRISCA VIDE VT STVDIIS GLORIA CONSTET IBI;
NAMQVE AGIT AD LATIAS IVVENES VALLAVRIVS VNDAS,
  ALLICIT AD FONTES GROSSIVS ARGOLICOS.

XCVII.

VOTA.

I.

QVI GLADIO FERIT, IS PEREAT GLADIO; ATQVE LATRONEM
  DVRO LEX MVLTET CARCERE PRO MERITIS.

II.

IAM NIMIS HVMANO RVBVERVNT SANGVINE CAMPI;
  NON RATIO, SED VIS, IAM NIMIS, IMPERITAT.
DETONET O BELLVM; TERRARVM CNNCTA REVISAT
  PAX ALMA: HINC VIGEANT IVSTITIA ET PIETAS.

III.

QVOTNAM ET QVANTA PARIS SCELEROSA ATQVE IMPIA FACTA,
  CAECA SVPERSTITIO! SOCRATIS INTERITV
FOEDA, IMMO CHRISTI TV FOEDA ES SANGVINE DIO:
  ETHNICVM ET HEBRAEVM, CHRISTIADASQVE NECAS.
SI DEVS ATQVE PATER POPVLIS EST OMNIBVS IDEM,
  SIC NATVRA EADEM CORDA HOMINVM SOCIET.
CHRISTIADAE A CHRISTO TOLERARE ET PARCERE DISCANT:
  CVIQVE OLIM TRIBVET IVSTA DEVS PATIENS.

SCRIBEBAM CELLIS LIGVRIBVS SAECVLO XX. INEVNTE.

EXPLICIT CARMINVM CONGERIES.

XCVIII.

HVIVSCE LIBELLI POËMATION XX
(FOL. XV)
ARNALDVS BONAVENTVRA
ELEGANTER MORE SVO
ITALICVM FECIT

A VLRICO HOEPLI

D'OTTIMI LIBRI EDITORE NOBILISSIMO.

QVEI CANTI CHE NEL FIOR DI GIOVINEZZA
E DEGLI STVDII NEL FIORIR CANTAI,
E QVEI CHE SCRISSI ORMAI
VICINO A LA VECCHIEZZA,
SPIRANDO IN ME L'ELLENA
E LA LAZIA CAMENA;
E LE SONANTI EPIGRAFI
CHE IN GRAVE E LARGO STIL COMPOSI POI
A DECORAR LE STATVE
O I TVMVLI D'EROI
O DEL SIGNORE A FREGÏARE IL TEMPIO,
SEGVITANDO L'ESEMPIO
DEL FELSINEO MAESTRO E DEL CHIARESE:
E CIÒ CHE NEL VAGLIAR DE I GRANDI L'OPERE
NE I PROSASTICI MODI HO PVR DETTATO,
ESIGVI FRANTVMI
D'AMPIO LAVOR CHE IL FATO
A ME NEGÒ DI COMPIERE
E CH'ALTRI COMPIRÀ CON FAVSTI NVMI,
PER TE, PER TE VIVER POTRANNO, VLRICO.

L'Anglo, il Germano, il Batavo,
il Goto, o dolce amico,
le qvadre forme ammirano
de le piccole lettere stampate,
e le nitide carte
ch'hanno pario candore e che la pomice
fe' levigate, insigne opera d'arte!
Fin ch'io di me sia memore,
fin che lo spirto viva entro il mio core
te canterò, con animo
grato, o d'Elvezia onore!
Onor d'Elvezia e Italico!
Te, che ne sei ben degno,
loda ogni terra e plavde
a lo splendor del tvo felice ingegno.

Excerpsi e libro ervditissimo atqve eleganti cvi titvlvs: Arnaldo Bonaventvra: La poesia neolatina in Italia dal secolo XIV al presente - Saggio e versioni poetiche - Città di Castello - S. Lapi Tipografo editore, 1900.

INCIPIT MANTISSA

INSCRIPTIONVM NOVISSIMARVM.

I.

(MEDIOLANI)

LAVRENTIVS LITTA

XXIII. E PRIORIBVS XXIX. EPISCOPIS MEDIOLANENSIVM

QVI ECCLESIA SVA ADCLAMANTE

BEATORVM COELITVM HONORES NACTI SVNT

HIC MEDIOLANI ORTVS PATRICIA NOBILITATE

THEODORO SANCTO SVCCESSOR DATVS AN. CCCCXC.

VT POTE INSIGNIS PIETATE ET DOCTRINA

THEODORICO AVSTROGOTHO REGNVM OBTINENTE

VETEREM KLERI DISCIPLINAM RESTITVIT

IDOLOLATRAS HAERETICOSQVE OPPVGNAVIT

PACEM ET CONCORDIAM CHRISTIANAM PROMOVIT

THEODORICI IN GENVENSES IRAM COMPESCVIT

VRBEM SVAM COMMVNIVIT

TEMPLVM MAXIMVM AEDEM HIPPOLYTI REPARAVIT

POST ANNOS XXII. CVRAE PONTIFICALIS

CARVS QVAM MAXIME BONIS

OMNIVM CIRCVMDATVS REVERENTIA

MIGRAVIT AD SVPEROS

CONDITVS AD HIPPOLYTI TRANSLATVS AD LAVRENTII

HEIC QVO PAR EST HONORE COLITVR

ROGATV GVILLELMILLAE

COMITIS ALEXANDRI DVRINII VXORIS

ET COMITIS POMPEII LITTAE F. VNIGENAE

HAEC EXARAVIT STEPHANVS GROSSVS

II.

(ALBISOLAE MONTANAE IN FRONTE TEMPLI CVRIALIS)

HONORI NICOLAI THAVMATVRGI
SACRVM
E RVDERIBVS ALBAE DOCILIAE
SVB INITIO SAECVLI XI. EXSTRVCTVM
AN. LXXXVII. SAECVLI XIX. TERRAE MOTV INLAESI
FRONTE SPLENDIDIORE EXORNABANT
ALBISOLENSES
VIII. CELEBRATVRI SAECVLVM
QVVM OSSA PRAESTITIS SALVTARIS
BARIVM E MYRA
TRANSLATA SVNT

III.

(IBIDEM IN TEMPLO)

FESTVM SAECVLARE OCTAVVM
IN HONOREM NICOLAI MAGNI

QVOD AGENDVM FVERAT ANNO M · DCCC · LXXXVII. QVVM ITALIA CREBRIS TERRAE MOTIBVS CONCVTERETVR LIGVS ORA OCCIDANEA MAXIME LABEFACTATA ESSET ANNO PROXIME INSEQVENTI AB ALBISOLENSIBVS INLAESIS PERACTVM EST DIEBVS REDEVNTIBVS QVEIS BARIVM E MYRA SANCTI PONTIFICIS LIPSANA TRANSLATA SVNT.

INDVLGENTIA LEONIS XIII. DEDIT VT QVI RITE EXPIATI HVC ADORATVM IIS DIEBVS VENISSENT ADMISSORVM POENA OMNI EXSOLVERENTVR.

VIII ID. MAIAS SACRA SOLLEMNIA HABVERVNT SACERDOTES CVRIAE HVIVS.

VII. ID. MAIAS ADVENERE IOSEPHVS BORAGGINIVS PONT. SAVONENS. HYACINTHVS ROSSIVS PONT. SERGIANENS. QVORVM ALTER SACRVM SOLLEMNE FECIT ADPARENTIBVS PP. KANONICIS BASILICAE SAVONENS. CVM INITIALIBVS ECCLESIAE ALTER E SVGGESTV VERBA HABVIT KLERVM POPVLVMQVE PONTIF. SAVONENS. SALVTARI PRECATIONE PONTIF. MAXIMI NOMINE LVSTRAVIT.

A VESP. SIMVLACRVM THAVMATVRGI POMPA FREQVENTISSIMA VICATIM CIRCVMDVCTVM EST.

VI. ID. MAIAS SVB MERIDIEM INTER SOLLEMNIA PANEGYRICVM DE SCRIPTO RECITAVIT STEPHANVS GROSSVS SACERDOS CONTERRANEVS VESPERE PONT. SAVONENS. POPVLVM E CATHEDRA ADLOCVTVS SANCTISSIMIS CERIMONIIS CORONIDEM IMPOSVIT.

SINGVLIS DIEBVS SYMPHONIACORVM GENVENSIVM CHORVS LAETITIAM ADAVXERVNT.

EXTRA TEMPLVM QVOD CVLTV NOBILISSIMO RENIDEBAT ARCVS SVBITARII ERECTI VIAE VEXILLIS LEMNISCIS PERISTROMATIS ARBORVM RAMIS VIRIDANTIBVS EXORNATAE PRIMA NOCTE FACIBVS CEREISQVE DOMVS QVAQVAVERSVS CONLVSTRATAE FISTVLAE IGNIVOMAE EXPLOSAE PYRAE IN COLLIBVS INCENSAE LVDICRI IGNES EX PEGMATE APVD FORVM NVNDINARIVM PROIECTI EXHIBITI.

SYMPHONIACI SAVONENSES CELEBRIA LOCORVM PERSONABANT GENVENSES CONVENTV HABITO IN CONCLAVI MAXIMO CVRATORVM REI MVNICIPALIS CONCENTVS EDIDERVNT.

IN CONVENARVM INCREDIBILI FREQVENTIA NVLLAE TVRBAE NIHIL NON AD AMVSSIM OMNIA SANCTE.

IOHANNES SCHIAPPAPIETRA CVRIO CVM NEOCORIS HAEC MARMORI INSCVLPTA VOLVERVNT

DISCITE POSTERI.

IV.

(VARAGINE IN FRONTE AEDIVM PVBLICARVM
AD SIMVLACRVM IACOBI COELITIS BEATI)

IACOBVS VARAGINENSIS
SODALIS DOMINICIANVS ARCHIEPISCOPVS GENVATIVM
QVEM CIVES SVI AN. MDC · XLV.
PATRONVM COELESTEM SIBI ASCIVERVNT

REI CIVICAE CVRATORES
STATVAM IN AEDIBVS PVBLICIS DEDICATAM AN. M · DC · XLIX.
PICTVRIS CIRCVM ORNARVNT AN. M · DCCC · XVIII.
QVVM IPSE BEATORVM SPIRITVVM ALBO RITE INSCRIPTVS EST
AN. DEMVM M · DCCC · XCI.
AEDIBVS AMPLIATIS FRONTE INSTAVRATA AREA EXPLICATA
TITVLVM RENOVARI IVBEBANT

V.

(IBIDEM IN COEMETERIO VRBIS).

VEXILLVM
HVMANI GENERIS A TETERRIMA SERVITVTE REDEMPTI
VARAGINENSES
GRATO ANIMO FIDE IMMOTA PRAE SE FERVNT
VITAE BREVIS CVRRICVLO EMENSO
REVICTVRI IN AEVVM CVM CHRISTO IESV

VI.

QVOD IN VOTIS ERAT CVRATORVM REI CIVICAE
IOSEPHVS BORAGGINIVS
PONTIFEX SAVONENSIVM ET NAVLENSIVM
CORPORIBVS DEFVNCTORVM HVMANDIS
CAMPVM AMPLIATVM
PRECIBVS ET LVSTRALI AQVA SANCTVM FECIT
KLERO POPVLOQVE ADSTANTIBVS LAETANTIBVS
PRID KAL. IVL. AN. CHRIST. MDCCC · XCV.

VII.

(ALBISOLAE MARITIMAE).

COEMETERIVM
AN. M · DCCC · XXXVI.
PVBLICE CONDITVM RITEQVE PIATVM
AN. M · DCCC · XCII.
AMPLIATVM MAGIS DVPLO
IOSEPHVS BORAGGINIVS PONT. SAVONENS. ET NAVLENS.
XVI. KAL. MART. ANNI EIVSD.
MAGNA INCOLARVM ADVENARVMQVE FREQVENTIA
SOLLEMNIORIBVS CAEREMONIIS LVSTRAVIT DEDICAVIT

VIII.

(IBIDEM).

QVIETI ET MEMORIAE IOH. BAPT. GARBARINI
STIRPE SAXELLENS. ORTV SAVONENS. IVRIS CONSVLTI
QVI ITALIA EXTERISQVE REGIONIBVS PLVRIMIS PERAGRATIS
A CONSILIO ALBISOLENSI SCRIBA AB ACTIS ADVOCATVS EST
EOQVE IN MVNERE OBEVNDO SCIENTIA IVDICIO DILIGENTIA
ENITVIT AT PHTHISISCENS A NATIVITATE ANIMAM EFFLAVIT
RITE EXPIATVS AN. CHRIST. M · DCCC · XCI. AETAT. SVAE L.
LAPIS HIC SACER ESTO DE CONSILII EIVSD. SENTENTIA.

IX.

(IBIDEM)

BERNARDO BARABINO
DOMO GENVA
QVI AN. M · DCCC · XLV. ECCLESIAE NOSTRAE CVRIO ASCITVS
OMMIA MVNERIS SVI OFFICIA NAVITER IMPLEVIT
RERVM MEMORIA VERBORVM COPIA CORPORIS FIRMITATE POLLENS
CONCIONVM ADSIDVITATE ET VI SINGVLARITER PRAESTITIT
NEC SVFFVSIONE OCVLORVM ADFLICTATVS DEFECIT
LIBERALIS QVAM MAXIME IN EGENOS
PECTORE APERTO OMNIBVS INFENSVS NEMINI
OMNIVM PROMERVIT BENEVOLENTIAM
AT MENSE III. QVVM ALTERO OCVLO MEDICA MANV SANATO
NOBISCVM LAETARETVR
BRONCHIORVM INFLAMMATIONE INTERCEPTVS EST EX INSPERATO
PRIDIE KAL. IAN. AN. CHRIST. M · DCCC · XCII.
ALBISOLENSES MOESTISSIMI FECIMVS
SVMMO CONSENSV AERE PVBLICO.

X.

(IBIDEM).

ANDREAS PAVLLI F. COMPARATVS

E REGIONE ALBINGAVNENSI

PHARMACOPOLA PERITISSIMVS

QVI XII. KAL. DECEMBRES AN. M · DCCC · LV.

OCTOGENARIVS DECESSIT ALBISOLAE MARITIMAE

HEIC SITVS EST

CVM NICOLAILLA HYACINTHI F. SEMERIA

DOMO LINGVILA

VXORE CONCORDISSIMA

QVAE DECESSIT

VIII. KAL. MART. AN. CHRIST. M · DCCC · LXXIII.

AETATIS SVAE LXXI.

LIBEROS SVOS DILIGENTER

AD VIRTVTEM OMNEM INSTITVERVNT

E QVIBVS HYACINTHVS ET ANTONIVS

IVXTIM HEIC ADQVIESCVNT

ILLE PRAEREPTVS ADMODVM IVVENIS

HIC SCRIBAE VICES GERENS

APVD FLORENTINVM CONSILIVM RERVM IVDICATARVM

CAVSSIS DIIVDICANDIS

EXTINCTVS ANNO XXX. AETATIS SVAE

SALVETE PARENTES DESIDERATISSIMI

RESVRRECTVRI AD VOCEM CHRISTI IESV

VOBISCVM ERIMVS QVO DEVS ORDINE IVSSERIT

XI.

(IBIDEM).

QVIETI ET MEMORIAE
PAVLLI ANDREAE F. COMPARATI
DVCTORIS EQVITVM A CORONA ITALICA
ITEM ORDINIS MAVRITIANI LAZARIANI

HIC NATVS ALBISOLAE MARITIMAE VIII. KAL. IAN.
ANNO M · DCCC · XXV. SAVONAE EXCVLTVS STVDIIS
IN TABELLIONVM COLLEGIVM COOPTATVS EST
PRIMVM INIBI III. VIRVM STLITIBVS NEGOTIATORVM
DIRIMENDIS DEIN AMPLIORES NACTVS PROVINCIAS
SVPREMI CONSILII RERVM IVDICATARVM CAVSSIS
DIIVDICANDIS FLORENTIAE EXINDE ROMAE
SCRIBA AB ACTIS SEDVLITATE PRAESTITIT MAXIME
PROBITATIS INREPREHENSAE LAVDEM TVLIT
RELIGIONEM PERPETVO COLVIT MITIS COMIS OFFICIOSVS
DE AMICIS OPTIME MERITVS EST
PROCERIBVS GRATIOSISSIMVS FVIT
AT PRIDIE KAL. DECEMBR. AN. M · DCCC · XCIX. IAM COELO
PARATVS EX PVLMONIS INFLAMMATIONE DECESSIT
AMISSVM DOLVERE ETIAM IGNOTI
CIVES EX OMNI ORDINE FVNVS EIVS HONESTAVERVNT
VALE PAVLLE SVAVISSIME
ESTO MEMOR CAMILLAE MARIAE KATHARINES SORORVM
QVAE TE AMAVIMVS AMAMVS VNICE
TEQVE ROMA TRANSLATVM COMPOSVIMVS NATALI IN SOLO
QVI IN TERRIS DEGENS NOS IMPENSISSIME DILEXISTI
TE LIBENTER SEQVEMVR VOCANTEM AD COELESTIA.

XII.

(IBIDEM).

ANNO M · DCCCC.

CAMILLA ET MARIA ET KATHARINE

SORORES VNANIMES

AD ORBITATEM RELICTAE

FRATRVM ET MATRIS ET PATRIS

CORPORIBVS ADSERVANDIS

AEDICVLAM EXORNAVERVNT

COELESTEM ANIMABVS PACEM ADPRECATAE

XIII.

(ALBISOLAE MARITIMAE AD TEMPLI FRONTEM)

QVEM CONCORDI SVFFRAGIO

CVRATORES RERVM NOSTRARVM

ECCLESIAE HVIVS PRAEPOSITVM IVSSERVNT

VICARIA OPERA IAM AB IPSO ADMINISTRATAE

BERNARDVM PIZZORNVM

HODIE SEDEM HONORIS SVI SOLLEMNI RITV INGREDIENTEM

KLERVS POPVLVSQVE NEOCORIS PRAEEVNTIBVS

VOTIS PROSEQVIMVR

SIC MARIA QVAM CONCORDIAE MATREM

ALBISOLA MARITIMA HEIC COLIT

IOSEPHVS VIR EIVS

ANTONIVS SENIOR ET BENEDICTVS PATRONI COELESTES

ADSINT VOTIS FAVENTES

(PERGAMENA CHARTA INSCRIPTVM)

BERNARDO PIZZORNO A CASANOVA VARAGINENSI
SACERDOTI MVLTIS NOMINIBVS LAVDANDO
PRAEPOSITVRAM ECCLESIAE MARIAE SANCTAE A CONCORDIA
SOLLEMNIBVS CAEREMONIIS HODIE AVSPICANTI
SODALES IOSEPHIANI APVD ECCLESIAM EAMDEM CONSTITVTI
VOLVNTATEM EXPERTI STVDIVMQVE EIVS·
QVVM A SACRIS ESSET ASCETERII NOSTRI
STOLAM EX ARGENTO TEXTILI SERICATAM OPERE PHRYGIO
DONVM OBFERRE ET HARVM LITERARVM EXEMPLAR CONTRADERE
VNO ANIMO CONSCIVIMVS
GRATVLATIONIS LAETITIAEQVE PERENNE DOCVMENTVM
ALBISOLAE MARITIMAE PRID. NON. IVN. AN. M · DCCC · XCIII.

XIV.

(SAVONAE)

SACRO SEMINARIO
INTRA VRBIS MOENIA
VIAE AD PORTVM PRODVCENDAE CAVSSA DISIECTO
ILLVSTRE HOC ET IDONEVM
LOCO SALVBERRIMO AB INCOHATO EXSTRVCTVM
IOSEPHO BORAGGINIO SAVONENS. ECCLESIAE
PONTIFICIVM OBTINENTE
ABSOLVTVM APERTVMQVE EST AN. CHRIST. M · DCCC · XCI.
SIC NVMINE PRAESENTISSIMO DEI MAGNI AETERNI
FLORIDVM FRVCTVOSVM PERENNET IN AEVVM

ROGATV LEOPOLDI PONZONII RECTORIS
CVI SEMINARIVM IPSVM ACCEPTVM EST REFERENDVM
STEPHANVS GROSSVS SCRIPSIT (FRVSTRA)

XV.

(INSCVLPENDA SAVONAE
IN SACRO SEMINARIO
SVB PROTOME MARMOREA)

LEOPOLDO PONZONIO
IVRIS PONTIFICII CIVILISQVE CONSVLTO
KANONICO TEMPLI MAXIMI SAVONENSIS
QVOD AVCTOR SACRI SEMINARII EXSTRVENDI
IN HAC PERAMPLA SALVBERRIMA STVDIISQVE OPPORTVNA SEDE
MAGNAM PECVNIAE SVAE VIM OPERI PERFICIVNDO CONTVLERIT
ITEM RECTOR EFFVSA LIBERALITATE
IVVENES IN TENVI RE NATOS
SPEI ECCLESIAE SVBCRESCENTES ADIVVERIT
ALVMNOSQVE VNIVERSOS ET SINGVLOS
PATERNA CARITATE AMPLEXATVS
AD SCIENTIAM RERVM DIVINARVM PRAESERTIM AD PIETATEM
INFORMANDOS CVRAVERIT VIGILANS SOLLICITVS
VEL QVVM INVALETVDINE VEXARETVR
IOSEPHVS BORAGGINIVS PONTIFEX SAVONENSIVM ET NAVLENSIVM
CVM IV. PATRONIS DEPVTATIS
VI. KAL. APRIL. AN. M · DCCC · XCVII.
FIERI IVSS. MAIORA MERENTI

XVI.

(SAVONAE AD TEMPLVM MAXIMVM)

I.

CONVENITE CIVES HOSPITESQVE
HODIE IOSEPHVS SCATTIVS
CVRIO MAXIMVS BASILICAE MODICIENSIS
EPISCOPVS RITE CONSECRATVS
NOVAM HONORIS SVI SEDEM INGREDITVR
MARIA MATER SAVONENSIVM MISERICORS
QVAM IPSE A TENERIS RECOLIT
STEMMATI INSERTAM VOLVIT
PRAESENS CLIENTEM ADDICTISSIMVM FOVET TVETVR
SAVONAE SVAE DECVS ET COLVMEN FVTVRVM.

II.

HVNC INGENIO DOCTRINA PRVDENTIA RECTEFACTIS INSIGNEM
LITERARVM POLITIORVM MAGISTRVM EXIMIVM
ORATOREM DE REBVS SACRIS FACVNDVM
CVRIONEM SALVTIS HOMINVM STVDIO INCENSVM
PLVRA INSVBRIAE OPPIDA COMMENDANT.

III.

LEVCVM VBI PRIMITVS LVCEM HAVSIT
DE CIVIS SVI GLORIA EXSVLTAT
ECCLESIA MEDIOLANENSIS VRBS MODICIA IN PRIMIS
SACRICOLAM TOT VIRTVTVM SPLENDORE FVLGENTEM
DESIDERIO ET VOTIS PROSEQVVNTVR.

IV.

BARNABAS DALMATIVS SYRVS
QVI ATAVOS NOSTROS CHRISTIANAM SAPIENTIAM DOCVERVNT
OCTAVIANVS QVEM ECCLESIA NOSTRA PRAESTITEM SOSPITATOREM VENERATVR
ADVENIENTI EPISCOPO OBVIAM FIVNT E COELO
ANIMOS ADDVNT PRAEMONSTRANT CORONAM

XVII.

(SAXELLI)

FACIBVS NOCTVRNIS CONLVCENTIBVS
MVSICI CONCENTVS PERSONANT
QVOD PETRVS BALESTRA
ORDINIS PRAECLARISSIMI FRANCISCALIVM ATRATORVM
A LEONE XIII. MISSVS
E CVRIA SVBVRBANI ALBARENSIS AD AQVENSEM EPISCOPATVM
PRAESENTIA SVA OPTATISSIMA SAXELLENSES IN PRIMIS DECORAT
ET RITE ABLVENDO DEDICANDO
QVINA AERA CAMPANA NOVITER PROCVSA
ITEM PVEROS ALMO CHRISMATE INVNGENDO
DIEM V. ET VI. ID. SEXTIL. AN. M · DCCC · LXCVI.
MEMORABILES REDDIT IN AEVVM
KLERO POPVLOQVE AB AVGVSTA TRIADE

XVIII.

V. ID. SEXTILES AN. M · DCCC · XLVI.
CVRIA A TRIADE AVGVSTA
SVAVISSIMO CORDI D. N. IESV ANNVVM HONOREM HABENTE
ADFVIT PETRVS BALESTRA EPISCOPVS ECCLESIAE AQVENSIS
MANE QVINA AERA CAMPANA AD CONCENTVM MVSICVM CONFLATA
MAGISTERIO IOSEPHI MAZZOLAE ARTIFICIS EXIMII
SANCTISSIMIS CAEREMONIIS SACRAVIT
ADSTANTES DOCTE ET LVCVLENTER ADLOCVTVS EST
DEIN PONTIFICALI RITV REM DIVINAM FECIT
ITIDEM A MERIDIE VESPERALIBVS PSALMIS CANENDIS PRAEFVIT
SALVTAREM HOSTIAM SOLLEMNI POMPA VICATIM CIRCVMTVLIT
KLERO POPVLOQVE DE ALTARI MAXIMO BENE DIXIT
LAETA HAEC ET FAVSTA AD MEMORIAE PERENNITATEM
MARMORI INSCRIBENDA NEOCORI CENSVERVNT

XIX.

(SAXELLI)

ECCLESIAM HANC HONORI IOHANNIS BAPTISTAE SACRAM
INTER FINITIMAS PERVETVSTAM
NOVO CVLTV NVPER EXORNATAM
QVA SAXELLENSES MERITO GLORIAMVR
PETRVS BALESTRA EPISCOPVS AQVENSIVM STATIELLATIVM
VIGILANTISSIMVS INFATIGABILIS
PRO POTESTATE PRAESENS INVISIT
PVEROS NOSTROS IN FIDE IESV CHRISTI CONFIRMANS
ALMO CHRISMATE INVNGIT
HODIERNVM DIEM PRAESTITIS TVTELARIS NATALEM
PONTIFICALIBVS CAEREMONIIS KLERO POPVLOQVE LAETIOREM REDDIT
SVCCEDITE INCOLAE ADVENAEQVE
SERVATORIS DIVINI PRAECVRSOREM COMPRECAMINI
VT SANCTAE REVERENTIA VETVSTATIS
SINCERA ITEM PIETAS ET CONCORDIA
VIGEANT FLOREANT QVOTIDIE MAGIS
IN VNIVERSO NOMINE SAXELLENSIVM

XX.

(AQVIS STATIELLIS
IN COEMETERIO)

KAROLO BADANO SAXELLENSI
DOCTORI THEOLOGO
ECCLESIAE AQVENSIS KANONICO ARCHIDIACONO
QVI PRIMO DOMI MAGISTER PRIMORDIORVM
DEIN RHETOR ET GYMNASIARCHA
IN SACRO HOC SEMINARIO
MENTIS ACIE POLLENS SCIENTIA MVLTIPLICI INSTRVCTVS
MATHESEOS PRAESERTIM ET PHILOSOPHIAE
HONORES VLTRO OBLATOS DEPRECABVNDVS ABNVIT
AMICIS CARVS NEMINI INFENSVS
MARIAM GERMANAM ADAMABAT VNICE
AD LVCTVM RELIQVIT
PETRVS VOGLINVS OBSEQVENTIS ANIMI ERGO
LOCVM SEPVLTVRAE DEDIT TITVLVM INSCVLPSIT

NATVS $\overline{\text{XIII}}$. KAL. OCT. AN $\overline{\text{M}}$ · $\overline{\text{DCCC}}$ · $\overline{\text{XXIII}}$.
DECESSIT $\overline{\text{VII}}$I. ID. FEBR. AN. $\overline{\text{M}}$ · $\overline{\text{DCCCC}}$.

XXI.

(REGII LEPIDI IN SEPVLCRETO)

PROSPER CAIETANI F. VIANIVS
EQVES BENEFICIARIVS A CORONA ITALICA
EQVES BENEFICIARIVS MAVRIT. LAZARIANVS
OB VIRORVM ILLVSTRIVM AMICITIAS CLARVS
OB SCRIPTA A SE EDITA ALIORVM ET SVA CLARISSIMVS
ITALICAE LINGVAE AMATOR PRAEFERVIDVS
VINDEX ACERRIMVS
IDEMQVE INTELLIGENTI IVDICIO PRAESTANTISSIMVS
HEIC AB VXORE ET FILIIS COMPOSITVS EST
VIRVM ET PATREM COLLAERIMANTIBVS
NVNQVAM NON MEMORANDVM
ORTVS REGII LEPIDI XIII. KAL. MAIVS AN M · DCCC · XII.
MORTEM CVM VITA COMMVTAVIT
III. IDVS SEPTEMBRES AN. M · DCCC · LXXXXII.

XXII.

(COLCABANEI
IN SEPVLCRETO)

IVLIVS RE

DOMO ALTAVILLA MONTISFERRATI

SACERDOS

IVVENTVTI BONIS MORIBVS LITERISQVE IMBVENDAE

OPERAM NAVAVI PER ANNOS LIII.

LVBENS INFATIGATVS REDAMATVS

GRAMMATICVS RHETOR

ALBAE POMPEIAE BVGELLAE CASALI EVASIANO

PRAEFECTVS STVDIORVM MORTARIAE

PRAESES EPHEBEI A NATIONE NONCVPATI IN VICO IRIAE

INSPECTOR EXTRAORDINARIVS SCHOLARVM NICEAE AD VARVM

RECTOR SCHOLARVM NORMALIVM

IDEMQVE DOCTOR PEDAGOGAE DISCIPLINAE

AC RVDIMENTIS SCIENTIARVM TRADENDIS

CAMBERIACI GENVAE CASALI EVASIANO

INGENIO VIRTVTE DIGNITATE FAMA ALVMNORVM

FLOREBAM

HISTORIAM PLANTARVM DELIBAVI ET MVSICEN

QVI AB INEVNTE AETATE LATINOS ITALOSQVE OPTIMAE NOTAE SCRIPTORES

DEIN ET GALLICOS IN DELICIIS HABEBAM

AN. M · DCCC · XXXX · VIIII.

ARMA ARRIPVI AVSTRIADIS A CASALENSI PONTE PROPVLSANDIS

NOMISMATE OB ID NON IMMERITO DONATVS

DVCTOR ORDINIS INTER EQVITES MAVRITIANOS

EQVES BENEFICIARIVS A CORONA ITALICA

EQVES BENEFICIARIVS MAVRITIANVS

— x —

COMIS ACCEPTVS OMNIBVS INFENSVS NEMINI
IN OTIO COLCABANEENSI NVNQVAM OTIOSVS.
DE IVVENTVTE DE SCHOLIS DE IMMORTALITATE ANIMORVM
CORDE LAETO FRONTE HILARI RECOGITANS
TVMVLO MEO VIVVS HAEC INSCVLPENDA CVRARE
MORVM FIDVCIAM ARBITRABAR NON ARROGANTIAM

NATVS ANNO M · DCCC · VI. PRID. KAL. FEBR.
FATO CONCESSIT XII. KAL. APRILES
ANNO M · DCCC · LXXXX · VIII.

XXIII.

VVLTVS CAESARIS FENINII MEDIOLANENSIS
DVCTORIS EQVITVM A CORONA ITALICA
QVI AN. M · DCCC · LXII. PHILOSOPHIAE ET PHILOLOGIAE DOCTOR RENVNCIATVS
GRAECAS ET LATINAS LITERAS SPOLETI ITALICAS BRIXIAE ET VICODVNI
TRADIDIT IN LYCEO
DEIN PATRIAE AMORE PERMOTVS PARINIANVM GYMNASIVM EXPETIVIT
VNDE VICTOR IN CERTAMINE AD LYCEVM EVECTVS EST
HEIC PLVRES ANNOS ET STVDIIS OMNIBVS PRAEFVIT
ENCHIRIDION HISTORICVM DE LITERIS ITALICIS
COMMENTATIONES DE GVERRATII MANZONII MACHIAVELLII SCRIPTIS CONFECIT
ADLECTVS IN CONSILIVM CIVITATI ADMINISTRANDAE
DE RE PRAESERTIM SCHOLASTICA BENE MERITVS EST
ORPHANORVM INSTITVTIONEM CORDI IVGITER HABVIT
VIR MENTIS ACIE PRAESTANS BREVILOQVENS CVM PERSPICVITATE
VTILIVM SAGAX RERVM OTIOSVS NVNQVAM
PATER FAMILIAS HABITVS EST RARISSIMI EXEMPLI

NATVS XVIII. KAL. IVN. AN. M · DCCC · XLI.
DEFECIT III. KAL. AVG. AN. M · DCCC · XCV.

XXIV.

SALVE ANTONI ANGELINI

TE

MAFFEII PETAVII LANTII

CVNICHII MORCELLI ZAMAGNAE

TE

SFORTIAE PALLAVICINII ET SEGNERI ET BARTOLI

SODALEM

STVDIORVM ITEM AC LABORVM AEMVLVM ATQVE IMITATOREM

EGREGIE CORDATI HOMINES VERITATEM ADAMANTES

NON FACTIONVM PARTIBVS INSERVIENTES SVSPICIVNT

SEDVLVS IPSE ET DILIGENS TVORVM SCRIPTORVM LECTOR

PER MVTVAS EPISTOLAS COGNITVM

DEIN EX COLLOQVIO DE LITERIS INTERIORIBVS

QVOD ROMAE HABVIMVS MENSE FEBRVARIO AN. M · DCCC · LXXXIV.

SEMPER IN OCVLIS FERO

TIBI

GRAECITATIS SCIENTISSIMO

LATINAE ATQVE ITALICAE ELEGANTIAE CONDO PROMO

IN RE PRAESERTIM EPIGRAPHICA

AEVO HOC NOSTRO

QVOS COMPAREM PERPAVCOS REPERIO

QVEM ANTEPONAM HABEO PLANE NEMINEM

HIC IN LVCEM SVSCEPTVS VITERBII ANNO M · DCCC · IX.

ICTV SANGVINIS EXSTINCTVS EST ROMAE

IV. ID. OCTOBR. ANNO M · DCCC · XCII.

STEPHANVS GROSSVS ADMIRATIONE IMPVLSVS EXARAVIT.

XXV.

(LAVDATIVIS EPIGRAMMATIS ADIICIENDA)

STEPHANVS GROSSVS
AD ALOISIVM LANZONIVM
SVMMVM MAGISTRVM
SODALICII A CARITATE.

I.

ALIGERVM PANDIS VIRTVTEM ET VIRGINIS ALMAE
VNVS DE SERAPHIM LABRA TIBI TETIGIT.

II.

SAEVO A TE SCRIPTA ET FACTA IN DISCRIMINE MIROR:
TEQVE NOVVM ABRAHAM NVNCVPO EGO ET VENEROR.

HIC NATVS MANTVAE VIII. KAL. MAIAS AN. M · DCCC · XXXVI.
DECESSIT TAVRINI NONIS IAN. AN. M · XCI.
SVMMO BONORVM OMNIVM MOERORE.

EDIZIONE
DI 300 ESEMPLARI

— PREZZO LIRE SEI —

EDIZIONE
DI 300 ESEMPLARI

— PREZZO LIRE SEI —